

**Ritva Viljasen
vaativa pesti**

**Mansku vie
menneeseen**

**Stöd och svar
hos Ung Info**

KUVA: PATRIK LINDSTRÖM

Lukijakilpailu

Sivulla 24 jäljitetään vanhan yleisösalin sijaintia.

KUVA: PERTTI NISONEN

KUVA: TIMO KAUPPILA

04
08
12
14
16
18
19
20
25

KAUPUNGINVALTUUSTON kokoonpanoon pääsee vaikuttamaan lokakuun kunnallisvaaleissa. Ääni-oikeutettuja ovat myös maahanmuuttajat.

MANNERHEIMINTIE on muuttanut kaupungin kasvaessa, eivätkä muutosprosessit lopu. Helsinkiläiset ovat aina halunneet säilyttää kadun luonteen.

APULAISKAUPUNGINJOHTAJA Ritva Viljanen pitää nuorten syrjäytymiseen puuttumista yhtenä tärkeimmistä tavoitteistaan.

PÄÄHENKILÖ. Heljä Liukko-Sundström halusi keramiikkataiteen kaiken kansan ulottuville – ja onnistui, sillä hänen töitään löytyy lukemattomista kodeista.

NUORIA OHJATAAN opiskelemaan ja töihin Tulevaisuustiskiltä. Yksi ponnahduslauta työelämään on kahvila Villa Ullas.

PERUSKOULUISSA opetetaan tietokonepelien ohjelmointia ja suunnittelua, sillä ala kiinnostaa nuoria ammatiksi asti.

BUSSILINJOJA UUDISTETTIIN liikenteen sujuvoittamiseksi. Myös raitiolinja 9 muuttui.

RAKAS PÄÄKAUPUNKINI. Eero Haapaselle Vanhan kaupunginlahti on lintukoto pääkaupungin keskellä.

INFO PÅ SVENSKA. Muluken Cederborg på Ung Info i Luckan välkomnar alla unga som vill dryfta sin framtid.

➔ English supplement

Helsinki-info – this printed newspaper – is published by the City of Helsinki and distributed to all Helsinki households six times a year. The English Supplement is published on the City website at www.hel.fi/helsinki-info ➔ In English.

Nuoret haluavat töihin tai opiskelemaan – jos vain pääsevät.

NUORTEN SYRJÄYTYMISEN estämiseen etsitään nyt keinoja monella taholla. Maan hallitus on julistanut nuoria koskevan yhteiskuntatakuun. Maan isä on perustanut työryhmän pohtimaan perheiden ja naapurustojen vastuuta. Helsingissä kaupunginhallitus on myöntänyt nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseen 10 miljoonan euron erityisen määrärahan.

Kaupunki palveluineen on paalupaikalla. Lapsi ja hänen perheensä on kohdattu monta kertaa esimerkiksi neuvolassa, päivähoidossa, koulussa, terveyskeskuksessa, sosiaalitoimessa tai nuorisotalolla ennen kuin nuori peruskoulun jälkeen yllättäen katoaa mustaan aukkoon.

Paikkaansa etsiville nuorille on tarjolla räätälöityjä neuvonta- ja tukipalveluja. Näissä työskentelevien kokemuksen mukaan ehdoton valtaosa nuorista haluaa opiskella tai tehdä työtä ja opiskelupaikatta jääminen on monelle todellinen järkytys. Koulutuspaikoista voisi siis aloittaa.

RITA EKLUND

HELSINKI-INFO

Numero 4 • 2012

Jakelu 17.–21.9.
36. vuosikerta
JULKAISIJA
Helsingin kaupunki,
PL 1, 00099 Helsingin kaupunki
p. 310 1641 (vaihde)
www.hel.fi/helsinki-info

VASTAAVA TOIMITTAJA

Rita Eklund
TOIMITUSSIHTEERI
Tiina Kotka
TOIMITTAJA
Heli Ronkainen
RUOTSINKIELISET SIVUT
Nina Weckström

ULKOASU

Saku Heinänen & Jesper Vuori
TAITTO
Heikki Sallinen
KANNEN KUVA
Jenni Viitanen
KIRJAPAINO
Sanomapaino, Vantaa

PAINOSMÄÄRÄ

357 469 kpl
ISSN
0782-0453
JAKELUASIA
Itella,
p. 0200 71000,
asiakaspalvelu@posti.fi

SEURAAVA HELSINKI-INFO

jaetaan 29.10.–2.11.
PALAUTETTA LEHDESTÄ
voi lähettää joko postitse
(Helsinki-info, PL 1, 00099
Helsingin kaupunki) tai
sähköisesti osoitteeseen
helsinki-info.palaute@hel.fi.

Arjen aktivoija

Palveluneuvoja

Tuula Suokas, 47, tukee ikäihmisten toimintakykyä.

① Mitä työhösi kuuluu?

Ohjaan ikäihmisiä toimintoihin ja palveluihin, jotka edistävät heidän itsenäistä toimintakykyään ja kotona asumistaan. Asiakas määrittelee itse asiat, joista lähdemme liikkeelle. Ikäihmiset viettävät usein paljon aikaa yksin kotona. Pitkän tauon jälkeen voi olla hankala lähteä esimerkiksi uusiin ryhmätilanteisiin. Silloin voin tukea heitä vaikka selvittämällä ryhmien aikatauluja ja osallistujatilannetta. Moni miettii jo melko hyväkuntoisena, mitä tapahtuu oman toimintakyvyn heiketessä. Minulta kyselläänkin paljon hoivapalveluja antavien palvelutalojen asukkaaksi pääsyn ehdoista. Tietoa haetaan myös silloin, kun arkeen kaivataan jo konkreettista tukea. Monet kysyvät esimerkiksi viikkosivouksen teettämisestä, päivätoiminnasta ja erilaisista etuuksista. Ikäihmiset kyselevät minulta myös tietoja vapaaehtoisista tukihenkilöistä retkille, konsertteihin ja muihin tapahtumiin.

② Millaisia palveluja on saatavilla?

Kun ikäihminen tulee neuvontaan, suunnittelemme usein yhdessä arkea rytmittävää päiväohjelmaa. Asiakas voi esimerkiksi aloittaa Töölön palvelukeskuksen ryhmissä tai osallistua eri järjestöjen tuottamiin toimintoihin. Jos asiakas tarvitsee kotiin jo konkreettista tukea ja apua, selvittämme, mitkä tahot voisivat auttaa häntä. Näin asiakas saa heti yhteyden palveluntuottajiin. Pyrin varmistamaan sen, että kukaan ei jää ilman sellaista palvelua tai toimintaa, joka olisi hänelle tarpeen. En tee tukipäätöksiä, vaan annan tietoa ja autan tarvittaessa ihmisiä hakuprosessin alkuun.

③ Mitkä ovat tavoitteesi?

Koetan vastata asiakkaan tarpeisiin yksilöllisesti. Tavoitteena on saada ihmiset neuvontaan aikaisessa vaiheessa – silloin kun heidän huolensa ovat vielä pieniä. Siten mielekäs ja turvallinen arki omassa kodissa voisi jatkua mahdollisimman pitkään.

④ Millaisia terveisiä lähettäisit asukkaille?

Tervetuloa keskustelemaan! Meille voivat tulla helsinkiläiset ikäihmiset, jotka eivät vielä ole kaupungin tuottamien vanhuspalvelujen piirissä. Asiakkaista huomaa, että heitä helpottaa usein jo asioiden pohtiminen rauhassa ääneen ja erilaisten vaihtoehtojen kuuleminen. Ihmiset ovat hyvin tietoisia siitä, millainen toiminta tai tuki olisi heille hyväksi.

HELI RONKAINEN

Palveluneuvonta

Töölön palvelukeskuksen palveluneuvontaan saa yhteyden puhelimitse numeroista 09 310 46638 ja 040 336 1034 sekä paikan päältä osoitteesta Töölönkatu 33 tai osoitteesta tuula.suokas@hel.fi. Palveluneuvontaa on tarjolla arkisin kello 9–16.

"Asiakkaita helpottaa usein jo se, että he saavat rauhassa pohtia asioita ääneen", kertoo palveluneuvoja Tuula Suokas.

Haluatko tietää
MILTÄ YALTA
MAISTUU?

DEMOKRATIA

Nuoret vaikuttamaan

PARHAILLAAN VOIVAT 13–17-vuotiaat asettua ehdolle vaikuttamaan nuorten asioihin pääkaupungissa. Kyseessä on Ruudin eli nuorten vaikutuskanavan 20 hengen ydinryhmän valinta. Ehdolle voivat asettua kaikki vuosina 1995–1999 syntyneet helsinkiläisnuoret 7.10. saakka. Ehdokkaita äänestetään nettissä 24.10.–8.11. Äänioikeutetut saavat ohjeet postitse. Vaalivalvojaiset ovat Kulttuuriareena Gloriassa 8.11.

Helsinkiläisnuoret pääsevät harjaannuttamaan demokratia- ja taitojaan kaupungintalolla 24.10. kello 9–17 pidettävässä RuutiExpossa, jossa on luvassa esimerkiksi työpajoja, esityksiä ja keskusteluja. Esittäytymässä ovat myös kaikki Ruudin ydinryhmään ehdolla olevat nuoret. Maksuttoman tapahtuman järjestävät Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskus ja opetusvirasto. Lisätietoja saa internetistä osoitteesta ruuti.net.

KYSELY

Kerro kunnalle kantasi

KUINKA KIINNOSTUNEITA ja tyytyväisiä helsinkiläiset ovat Helsingin kaupungin toimintaan ja päätöksentekoon? Näiden kysymysten lisäksi meneillään olevassa kuntademokratiakyselyssä selvitetään helsinkiläisten käyttämiä osallistumistapoja ja niiden vaikuttavuutta. Vastaukset auttavat kehittämään helsinkiläisten demokratiaa ja vaikuttamistapoja. Kyselyyn voi vastata 28. syyskuuta asti netissä osoitteessa www.ks-konsultointi.fi/kuntademokratia2012. Kyselyn tulokset on tarkoitus julkistaa tämän vuoden lopussa raporttina, joka tulee nähtäväksi muun muassa Helsingin kaupungin tietokeskuksen verkkosivuille.

KUNNALLISVAALIT

Valitse edustajasi valtuustoon

KUNNALLISVAALEISSA Helsingin asukkaat valitsevat kaupunginvaltuustoon itselleen 85 edustajaa eli valtuutettua. Tätä tilaisuutta ei kannata hukata.

Kunnallisvaalit järjestetään joka neljäs vuosi. Nyt on vaalivuosi ja äänestämään pääsee joko varsinaisena vaalipäivänä sunnuntaina 28. lokakuuta tai ennakoäänestyksessä 17.–23. lokakuuta.

KAUPUNGINVALTUUSTOSSA päätetään monista merkittävistä kaupunkilaisten elämään vaikuttavista asioista, kuten terveyspalveluista, päivähoidosta, koulutuksesta, kirjastoista ja kaavoituksesta. Joka syksy valtuutetut päättävät kaupungin seuraavan vuoden rahankäyttöä säätelevästä talousarviosta. Uusi kaupunginvaltuusto saa eteensä myös vaalikausittain uusittavan kaupungin strategian, joka kertoo toiminnan pidemmän aikavälin kehittämisen painopisteet.

KUNNALLISVAALEISSA äänioikeutettu on jokainen asianomaisessa kunnassa asuva Suomen kansalainen tai Euroopan Unioniin kuuluvan maan, Islannin tai Norjan kansalainen sekä myös muun valtion kansalainen, joka viimeistään vaalipäivänä täyttää 18 vuotta ja on asunut Suomessa yhtäjaksoisesti kaksi vuotta, laskettuna 51. päivästä ennen vaalipäivää, tänä vuonna ennen 7.9.2012.

Kunnallisvaaleissa saa äänestää vain oman kotikunnan ehdokasta. Kotikuntansa voi tarvittaessa tarkistaa maistraatista.

Maahanmuuttajien äänioikeus koskee vain paikallisvaaleja. Eduskunta- ja europarlamenttivaaleissa sekä presidenttiä valittaessa edellytetään maan kansalaisuutta.

ILMOITUS ÄÄNIOIKEUDESTA tulee kotiin. Maistraatti lähettää ilmoituskortin viimeistään 4. lokakuuta jokaiselle äänioikeutetulle, jonka osoite on tiedossa. Ilmoituskortissa on ohjeita äänestämisestä.

Ehdokkaaksi voi asettua kunnallisvaaleissa äänioikeutettu henkilö, joka ei ole vajaavaltainen eli holhouksen alainen. Ehdokkaita voivat asettaa rekisteröidyt puolueet tai äänioikeutetut, jotka ovat perustaneet valitsijayhdistyksen.

Lisätietoa

- **oikeusministeriön vaalisivut (19 kielellä):** www.vaalit.fi
- **tietoa yhteiskunnan toiminnasta maahanmuuttajille (15 kielellä):** www.infopankki.fi
- **Suomen Kuntaliiton vaalisivut:** www.kuntavaalit.fi

PIIRROS: VILMA LAPPALAINEN

Mitä valtuustossa oikeasti tapahtuu?

KAUPUNGINVALTUUSTON kokouksia voi seurata reaaliaikaisesti Helsingin kanavalla osoitteessa www.helsinki-kanava.fi. Uusi opastevideo neuvoa tarvittaessa käyttöä. Videoiden vierestä löytyvät esimerkiksi esityslistan asiakirjat, jotka voi klikata ruudulle luettavaksi. Kokouksen päätökset tulevat näkyviin sivulle nopeasti, samoin äänestystulos heti äänestyksen jälkeen. Äänestyskartasta voi

katsoa, miten kukin valtuutettu äänestä. Alati päivittyvästä läsnäolijoiden listasta voi seurata valtuutettujen osallistumista.

Valtuustolähteykset tallennetaan videoarkistoon. Tallenteissa ovat kunkin käsitellyn asian aikana esitetyt puheenvuorot erillisinä linkkeinä, joten halutessaan voi kuunnella vain tiettyjen valtuutettujen puheenvuoroja tai vaikka linkittää niitä muillekin katsottaviksi.

Neuvola-asiointia netissä

NEUVOLOIDEN sähköiset palvelut laajenivat Helsingissä. Asiakkaat voivat varata, siirtää ja perua ajan neuvolan terveydenhoitajalle verkossa. He pystyvät myös tietoturvasesti lähettämään kysymyksiä terveydenhoitajalle ja saamaan tältä vastauksia. Varatusta vastaanottoajasta tai saapuneesta viestistä voi tilata muistutuksen matkapuhelimeensa. Sähköisten palvelujen käyttöönotosta tehdään sopimus, jonka asiakas voi täyttää verkossa, tulostaa sen ja palauttaa neuvolaansa. Palvelua käytetään verkkopankkitunnuksilla. Lisätietoja palvelusta saa osoitteesta www.hel.fi/terveyskeskus/sahkoinenasiointi.

KUVA: MIKKO URO/KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTO

Auto vai pyörä?

KANTAKAUPUNKIIN on tuotu viisi auton mallista pyörätelineettä ajoradan laidan parkkiruutuihin. Kuhunkin telineeseen mahtuu kymmenen pyörää. Telineet helpottavat pyörien pysäköimistä ja tuovat tilaa jalkakäytävälle. Pyörät voi lukita telineeseen rungoistaan, mikä vaikeuttaa pyörien varastamista. Helsingin kaupunki valitsi telineiden sijoituspaikoiksi Eteläesplanadin, Rikhardinkadun, Eerikinkadun, Toisen linjan sekä Tykistökadun asukkaiden ja yritysten toiveita kuunnellen. Kaupunki kartoittaa samalla pyöräpysäköintipaikkojen tarvetta: jos sitä on nykyisissä paikoissa paljon, voidaan niihin asentaa kiinteät telineet ja siirtää autonmalliset telineet toisaalle.

Historia herää eloon

HELSINGIN HISTORIAALLISESSA keskustassa ja vanhoissa kulttuurirakennuksissa järjestetään syyskuussa uusi festivaali, joka vie kaupungin 1800-luvun alkupuolelle.

Autonomian aika -festivaali alkaa autottomana päivänä 22. syyskuuta ja jatkuu seuraavaan päivään. Ohjelmassa on hevoskyytejä ja -esityksiä ja torikauppaa. Luvassa on myös musiikkia, luentoja, näytelmiä ja ohjelmaa lapsille 1800-luvun alun hengessä. Ohjelman on suunnitellut taiteellinen johtaja, pianisti **Marja Rumpunen**.

"Festivaali on löytöretki 1800-luvun Suomeen. Se tuo käsityksen siitä, millainen Suomi on ollut, kun Senaatintori on rakennettu. Se antaa myös uutta näkökulmaa Venäjään", kertoo Rumpunen.

Rumpunen pitää historiallisen miljöön ja taiteen yhdistämistä mielenkiintoisena.

"Ihmiset voivat tapahtumissa nauttia historiallisesta maisemasta. 1800-luvulla on ollut paljon sellaista, mitä ihmiset eivät ole nähneet tai kuulleet ennen. Suomessa puhuttiin saksaa, ranskaa ja ruotsia. Minusta on kiinnostavaa tuoda tätä aikaa esille."

SENAATINTORI MUUTTUU lauantaina hevostoriksi, jonka seremoniamestarina toimii näyttelijä **Ville Virtanen** (kuvassa). Pietarilaiset illamat Aleksanterin teatterissa puolestaan tarjoavat Suomessa ennen kuulematonta ajan musiikkia. Illan aikana esiintyvät muun muassa Katariina Suuren solistit Pietarista viulisti **Andrei Reshetinin** johdolla.

"Monille on ollut yllätys, että Aleksanterin hovissa on ollut ruotsalainen

ihmelapsi **J.F. Berwald**. Hänen sävellyksensä kuullaan illan aikana."

Hietalahdentorilla pidetään markkinat vanhan ajan tyyliin. Autonomian ajan markkinoilla vältetään muovista ja suositaan kaikkea itse tehtyä, kerättyä ja kierrätettyä.

"1800-luvussa oli paljon hyviä puolia. Nykyisinkin pitäisi voida nauttia enemmän rauhallisuudesta ja itse tekemisestä. Käsityöstä on onneksi taas

innostuttu ja nuoret tekevät paljon kaikenlaista", sanoo Rumpunen.

Yleisö pääsee lauantaina hevoskärryillä ja polkupyörällä Senaatintorilta Hietalahdentorille, sillä katuosuuksia suljetaan yksityisautoliikenteeltä.

Autonomian aika festivaali on yksi Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina -juhlavuoden syksyn päätapahtumista. Osa tapahtumista on maksullisia.

HELI RONKAINEN

KUVA: JARI SOINI

Nyt!

Ohjelmaa

LAUANTAI 22.9.

HEVOSTORI järjestetään Senaatintorilla kello 10–16. Torilla on mm. valjastusnäytöksiä ja hevostorilla esityksiä.

MARKKINAT 1800-luvun tyyliin järjestetään Hietalahden torilla kello 10–16.

LUENTO Helsinki, Suomi ja Venäjä 1800-luvun alkuvuosikymmeninä alkaa Helsingin yliopistomuseo Arppeanumin (Snellmaninkatu 3) luentosalissa kello 13. Luennoitsijana on professori **Matti Klinge**.

SINEBRYCHOFFIN TAIDEMUSEOSSA kuullaan **Nikolai Sinebrychoffin** suvun vaiheista sekä runoja ja lauluja kello 15 alkaen. Sinebrychoffin lastenkamarissa pelataan kello 15 alkaen vanhoja pelejä.

ALEKSANTERIN TEATTERISSA vieteään pietarilaisia iltamia kello 19–24. **Katariina Suuren** solistit Pietarista esiintyvät viulisti **Andrei Reshetinin** johdolla. Ohjelmassa on myös **Aleksander Griboedovin** yksinäytöksinen teatterikappale **Nuoripari**, jonka **Jukka Voutilainen** on kääntänyt venäjältä suomeksi. Näytelmässä esiintyvät nuoret näyttelijät **Alina Tomnikov**, **Eero Ojala** ja **Mikka Tuominen**. Liput 34/26 euroa.

SUNNUNTAI 23.9.

HELSINGIN YLIOPISTOMUSEO Arppeanumin luentosalissa professori **Grigory Kaganov** luennoi kello 14 näkymättömästä kirkosta Nevan yllä. Keisarisalissa kuullaan kello 15 **Aleksanteri I:lle** omistettuja jousikvartettoja.

📍 **Tarkat ohjelmatiedot löytyvät osoitteesta www.autono.fi.**

PALVELUT

Terveysasema aukesi

MYLLYPURON uusi terveysasema on otettu käyttöön Jauhokuja 4:ssä lähellä Myllypuron metroasemaa. Terveysasemalle muuttivat Itäkeskuksen terveysasema ja neuvola, hammashoitolat Itäkeskuksesta, Mellunmäestä, Myllypurosta, Rintinpolulta ja Vartiokylästä. Asemalle muuttivat myös HUSLAB:in toimipisteet Itäkeskuksen ja Kontulan terveysasemilta sekä fysioterapia Myllypuron vanhustenkeskuksesta ja kotihoidon henkilöstöä Kontulasta. Terveyspysäkki jäi Hansasilalle Itäkeskuksen kauppakeskukseen. Uusi asema on auki ma–ti, to–pe klo 8–16 ja ke klo 8–18. Laboratorio on auki ma–ti ja to–pe klo 7–15 ja ke klo 7–17.30 (ke klo 15–17.30 näytteenotto vain ajanvarauksella). Asiakaspalvelun numero on 310 60360. Omahoitajien ja neuvolan terveydenhoitajien puhelinnumerot saa netistä: www.hel.fi/terveysasemat Myllypuron terveysasema. Asemalle pääsee metrolla ja bussilinjoilla J92 (lähin) ja J95.

PALKITSEMINEN

Kannustetta vapaaehtoisille

VAPAAEHTOISTYÖTÄ tekeville yhdistyksille ja ryhmille jaetaan kannusteita. Vapaaehtoistyön neuvottelukunnalle voi ehdottaa palkittavia 22.10. mennessä osoitteisiin www.vapaaehtoistoiminta.fi ja "Vapaaehtoistyön neuvottelukunta, PL 7350, 00099 Helsingin kaupunki". Palkitsemisessa painotetaan teemaa "aktiivinen ikääntyminen ja sukupolvien välinen solidaarisuus", mutta huomioidaan myös muun muassa toiminnan vaikuttavuus, Helsinki-keskeisyys ja osallistujien sitoutuneisuus. Kilpikonna-kannusteen ja kunniakirjojen lisäksi jaetaan lippupaketteja Helsingin taidemuseon näyttelyihin ja arvotaan yllätyspalkintoja ehdottajien kesken. Lisätietoja saa osoitteesta vapaaehtoistyön neuvottelukunta@hel.fi tai puhelinnumerosta 09 310 42837.

VERKOSSA

Löydä aarteet

DESIGNPÄÄKAUPUNGISSA on nyt niin ylenpalttisesti tapahtumia ja tekemistä tarjolla, että päättää huimaa. Sinun Helsingisi -testillä saa helposti selville, mitkä tapahtumat ovat itselle sopivia. Testi löytyy osoitteesta www.visithelsinki.fi/testi.

Designpääkaupunkivuoden tapahtumat on koottu nettiin osoitteeseen <http://wdchelsinki2012.fi>.

Virtuaalipuistoon

NETISSÄ VOI samoilla 45 helsingiläispuistoissa osoitteessa www.vihreasyliit.fi. Samalla saa aimo annoksen tietoa kasveista, puistojen palveluista, muistomerkeistä ja merkkihenkilöistä. Lisäksi voi suunnitella ulkoilmaretkiä, sillä sivustolla on tulostettavat kartat ja reittiselostukset. Joistain puistoista on tallennettavat ääniselosteetkin. Sivustoa täydennetään myöhemmin uusilla reiteillä sekä ruotsin- ja englanninkielisillä sivuilla.

Museoon netissä

UUDENMAAN 180 museota on koottu samaan osoitteeseen www.museo-opas.fi suomeksi ja ruotsiksi sekä englanniksi osoitteeseen www.museiguide.fi.

Hakuja voi tehdä muun muassa museon nimen, aiheen tai palveluiden mukaan. Sivulla on myös retkiehdotuksia, joissa kohteita on niputettu sijainnin tai aiheen mukaan huomioiden eri kulkuleillä liikkuvat, aina autoilijoista veneilijöihin. Tarjolla on mitä erilaisimpia kohteita meijeristä kaihokseen ja sairaalaan. Museo-opaan ovat koonneet Länsi-, Keski- ja Itä-Uudenmaan maakuntamuseot.

Tutkimusalue Muikulla tehtyjen kartoitusten mukaan Helsingin edustan merenpohjan tilanne on paikoittain heikko.

KUVA: JULIA LILJA

YMPÄRISTÖ

Hapettomuus huolestuttaa

HELSINGIN EDUSTALTA Itämerestä löytyi huolestuttavan paljon hapettomia merenpohjan alueita tutkimus-alue Muikulla tehdyissä kartoituksissa. Muikku liikkui heinä-elokuun vaihteessa Helsingin, Sipoon ja Espoon edustalla tutkien, toimiiko merenpohjan ravinteiden nieluna vai lähteenä.

Muikku tutki kahden viikon aikana muun muassa veden happipitoisuutta kaikkiaan 50 mittauspisteestä. Etäisimmät niistä sijaitsivat noin 20 kilometriä rannikolta ja lähimmät rannikon tuntumassa. Noin 40 prosentissa näytestä pohja on hapetonta.

Ympäristökeskuksen tutkijan **Emil Vahteran** mukaan merenpohjan yleinen tila Helsingin edustalla on kohtalainen, mutta paikoittain heikko. Hapettomia pohja-alueita löytyi etenkin Helsingin niemen länsipuolen matalilta alueilta sekä eteläisiltä syvänteiltä.

NORMAALITILANTEISSA merenpohja sitoo ravinteita. Kun pohja muuttuu hapettomaksi, ravinteita vapautuu, mikä heikentää merialueen tilaa entisestään.

Tutkimusten mukaan sisäinen kuormitus eli pohjalle kertyneiden ra-

vinteiden vapautuminen takaisin veteen on merkittävä ongelma Helsingin edustalla. Tämän vuoksi vesien-suojelutoimenpiteiden vaikutukset voivat näkyä alueella pitkällä viiveellä.

"Tämä tarkoittaa, että meidän pitää tehdä pitkäjänteistä työtä asian eteen", Vahtera sanoo.

Tarkempaa tietoa tutkimustuloksista saadaan syksyn ja talven aikana. Muikun tutkimusmatka oli Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen, Suomen ympäristökeskuksen ja Itämerihaasteen yhteisprojekti.

HELI RONKAINEN

Jätteiden lajittelua uudistetaan

JÄTEHUOLTOMÄÄRÄYKSET muuttuvat pääkaupunkiseudulla lasi-, metalli- ja kartonkipakkausten osalta 1.1.2014. Silloin on vähintään 20 huoneiston asuinkiinteistöjen lajiteltava lasi- ja metallipakkaukset omiin jäteastioihin. Velvollisuus koskee myös muita kuin asuinkiinteistöjä, jos niistä kertyy lasi- tai metallijätettä yli 50 kiloa viikossa. Kartonkipakkausten lajitteluvollisuus laajenee koskemaan vähintään 10 huoneiston asuinkiinteistöjä ja niitä, joilta syntyy kartonkijätettä vähintään 50 kiloa viikossa. Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY uudisti jätehuoltomääräyksiä jätela- kiin tulleiden muutosten vuoksi. Lisätietoja saa osoitteesta www.hsy.fi/jatehuolto ja numerosta 09 1561 2110 arkisin kello 8.30–15.30.

KUVA: HSY/JENNI-JUSTINA NIEMI

Meitä on jo yli 600 000

HELSINGIN ASUKASLUKU ylitti 600 000 henkilön rajan elokuussa. Väestönkasvu on nopeutunut tänä vuonna. Asukasmäärä kasvoi heinäkuun loppuun mennessä 4039 hengellä, viime vuonna kasvu oli vastaavana aikana 3251 henkeä. Enemmistö muuttajista, 88 prosenttia, oli vieraskielisiä ja 12 prosenttia suomen- ja ruotsinkielisiä vuonna 2010.

Lähde: Väestörekisterikeskus sekä Helsingin ja Helsingin seudun väestöennuste 2012–2050, Helsingin kaupungin tietokeskus, Tilastoja 2011/32.

88 %

Helsinkiin muuttaneista on vieraskielisiä.

Ulkomaille työharjoitteluun

KUVA: KIMMO BRANDT

"Lähtemällä ei häviä mitään, siinä voi vain voittaa", toteaa työharjoittelusta ulkomail- la Pinje Peltola, joka harjoitteli Skotlannissa.

AUTONMAALAUSTA SAKSASSA, kauneudenhoitoa Ranskassa. Kansainväliset työssäoppimisjaksot tarjoavat ammat- tiin opiskeleville kurkistusikkunan toi- seen maailmaan. Lähes 300 oppilasta käy vuosittain ulkomail- la harjoittelussa pelkästään Helsingin kaupungin amma- tillisista oppilaitoksista.

Lähihoitajaopiskelija **Pinje Peltola**, 23, pakkasi rullalautansa matkalauk- kuun ja lensi Skotlantiin.

"Olin harjoittelijana vanhusten ja kuntoutujien päiväkeskuksessa sekä vanhainkodissa. Autoin keittiössä ja olin myös mukana, kun haimme van- huksia päiväkeskukseen vierailulle", ker- too Helsingin sosiaali- ja terveysalan oppilaitoksessa opiskeleva Pinje.

Työssä oppimisen lisäksi Pinjen maailmankuva laajeni.

"Vapaa-ajallani en jäänyt majapaik- kaan, vaan rullailin laudallani Edin- burghissa. Olin myös kaksoiskielikylvys- sä, sillä puhuin välillä ruotsia ja välillä englantia, koska tutustuin ruotsalaisiin opiskelijoihin", Pinje kertoo.

PALKKAA HÄN ei jaksolta saanut, mut- ta asuminen ja matkat olivat ilmaiset. Lisäksi tuli pieni päiväraha. Harjoitte- lun parhaana puolena hän piti työyhteis- ön jäseneksi pääsemistä ja uuden op- pimista.

"Kaikki kävi helposti, ihmiset Skotlan- nissa olivat tosi huomaavaisia. Minua ei jätetty yksin."

Häntä kosketti rempseiden skotti- mummojen- ja pappojen elämänilo. Vaikka työ ei aina erityisen idyllistä ol- lutkaan, olivat maisemat senkin edestä.

"Matkustin eräänäkin aamuna viiden aikaan kaksikerroksisella bussilla töihin. Seutu oli kietoutunut sumuun, taivas oli vaaleanpunainen ja sumun seasta pilkisti- vät Edinburghin vanhojen talojen siluetit."

PINJE SAI KIPINÄN ulkomail- la lähtöön vanhainkoti Wilhelmiinassa Pikku Huo- palahdessa.

"Kun ohjaajani siellä suositteli kan- sainväliseen opiskelijavaihtoon lähte- mistä, asia tuntui heti omalta. Kouluni kv-koordinaattori **Matti Remsukin** oli tosi rohkaiseva."

Rahoitus harjoitteluun tuli EU:n Leo- nardo Da Vinci -hankkeesta, joka edistää ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevi- en liikkuvuutta. Hanke on osa EU:n Nuor- et liikkeellä -kampanjaa, jolla edistetään nuorten koulutus- ja työllistymismahdol- lisuuksia. Teema on ajankohtainen, sillä on arvioitu, että Euroopassa on jopa 7,5 miljoonaa 15–24-vuotiaasta nuorta ilman työ- tai koulutuspaikkaa.

Entä mitä Pinje sanoo niille, jotka empivät ulkomail- la lähtemistä?

"Pitää olla rohkeutta. Lähtemällä ei häviä mitään, siinä voi vain voittaa."

PÄIVI LEHTO-TRAPONOWSKI

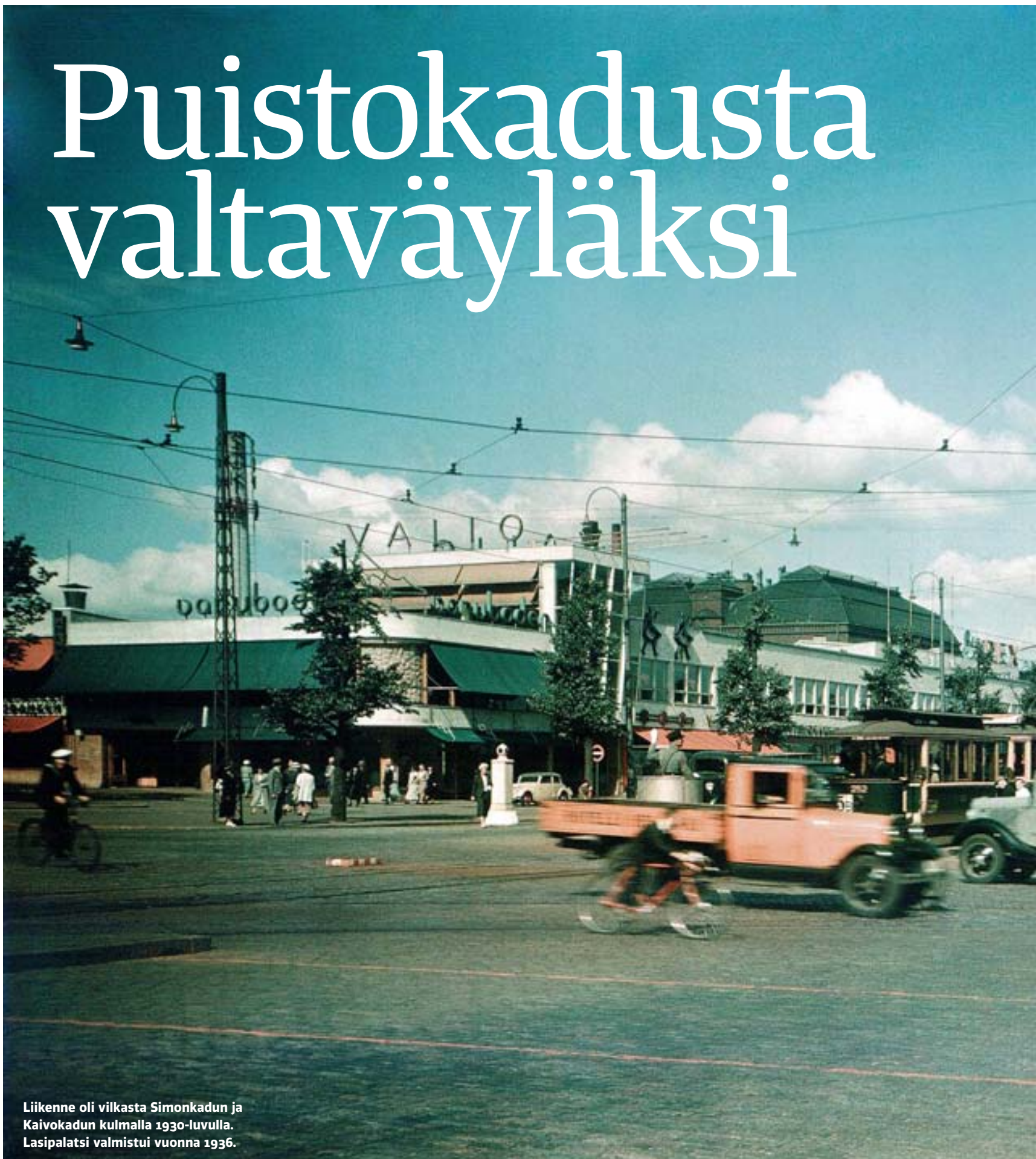
Esimerkkejä ulkomail- la vaihdossa ole- vien oppilaiden määrästä vuosittain:

- ➊ Helsingin palvelualojen oppilaitos (Helpa): 70
- ➋ Helsingin sosiaali- ja terveysalan oppilaitos (Hesote): 40–50
- ➌ Helsingin tekniikan alan oppilaitos (Heltech): 150
- ➍ Lisätietoja vaihdosta saa Hesotessa ja Heltechissä kv-koordinaattorilta ja Helpassa oman opintoalan koulu- tuspäälliköltä.
- ➎ Niille nuorille, jotka suunnittelevat opiskelua, harjoittelua tai työ- kentelyä ulkomail- la, on koottu hyödyllistä tietoa Nuoret liikkeellä -sivuille osoitteeseen http://ec.europa.eu/youthonthemove/index_en.htm.

Tänään Mannerheimintie on Helsingin valtakatu ja kymmenien tuhansien ihmisten kotikatu. Lähes 200 vuotta sitten se oli pieni puistokatu.

TEKSTI HELI RONKAINEN KUVAT KAUPUNGINMUSEO KARTTA KAUPUNGINARKISTO

Puistokadusta valtaväyläksi

Liikenne oli vilkasta Simonkadun ja Kaivokadun kulmalla 1930-luvulla. Lasipalatsi valmistui vuonna 1936.

MANNERHEIMINTIETÄ pitkin voi tehdä matkan koko Helsingin historiaan. Helsinki-Seuran valtuuskunnan puheenjohtajan **Anja Kervanto Nevanlinnan** mukaan

kadussa näkyvät eräänlaiset kaupungin vuosirenkait. Mannerheimintiestä näkyy sekä se, mistä Helsinki on tullut – niin Turuntie kuin empirekorttelitkin – että se, mitä helsinkiläiset ovat halunneet siitä tehdä.

Helsinki-Seura julkaisi kesällä Helsingin pääkaupungiksi julistamisen 200-vuotisjuhlan kunniaksi kirjan *Aikamatka Mannerheimintiellä*. Kaupunkihistorian tutkija ja Helsingin yliopiston dosentti Kervanto Nevanlinna on yksi kirjan toimittajista. Hän on kirjoittanut useita teoksia Helsingin rakentamisesta ja arkkitehtuurista.

KATU ALKAA Erottajalta, jossa katuverkko on jo 200 vuotta vanha. Korttelien muodot ovat nekin hyvin vanhoja.

”Kaupunkirakenne on muotoutunut niin, että Mannerheimintien vanhin osa on sen alkupäässä. Jos liikkuu Erottajalta pohjoiseen Mannerheimintietä pitkin, sitä voi lukea kuin historiankirjaa”, Kervanto Nevanlinna sanoo.

Monia historiallisia rakennuksia on aikojen kuluessa purettu, kun uusi asemakaava on sallinut korkeampien talojen rakentamisen. Kiinteistönomistajille suuremmat talot ovat tuoneet enemmän vuokratuottoja.

Kaupunkilaiset ovat alusta lähtien halunneet säilyttää vanhaa kaupunkikuvaa.

KADUN HISTORIAAN kuuluvat kiistat Henrikin esplanadin puiden kaatamisesta 1930-luvulla ja uusrenessanssitalojen purkusuunnitelmista 1960-luvulla. Pitkiä keskusteluja on käyty Mannerheimin ratsastajapatsaan toteutuksesta ja sijoituksesta 1950–60-luvuilla sekä Töölönlahden uudisrakentamisesta ja Kiasmasta 1990–2000-luvuilla. Osa kaupunkilaisista vastusti Makasiinien, entisen Töölön tavara-aseman, purkamista ja Musiikkitalon rakentamista.

”Puistokadun puiden kaataminen 30-luvulla oli jäsityttävä asia aikanaan. Se muutti kokonaan kadun luonteen. Puut kaadettiin liikenteen sujuvoittamiseksi.”

Tutkijan mukaan ajatus siitä, että olemassa oleva kaupunki on arvokas, vaikka se olisi vähemmän tuottoisa kiinteistönomistajalle, on verraten uusi. Ajatus on ollut esillä Helsingissä 1930-luvulla ja sodan jälkeen, kun empirekorttelit suojeltiin vuonna 1952. Vasta 1960-luvulla siitä tuli kansalaisyhteiskunnan kysymys. Ajatus teollisen kulttuuriperinnön säilyttämisestä on sekin tullut vähitellen Suomeen.

HELSINKI KASVOI teollisuuskaupunkina ja keskeisten kaupunginosien matala puurakennuskanta sai väistyä monikerroksisten kivitalojen tieltä.

Puutalojen paikalle rakennettuja uusrenessanssitaloja purettiin 1960-luvulla Mannerheimintien

SIGNE BRANDER

Sipoon kirkossa asui Raitiotie- ja Omnibus Osakeyhtiön työvoimaa Sipoosta ja lähipitäjistä. Kuva on vuodelta 1909. Talo purettiin vuonna 1978.

HUGO SUNDSTRÖM

Aravataloja rakennettiin Keskuspuiston laitaan vuosina 1948–1952.

KARI HAKU

Tempon tavaratalo myi "hyvää tavaraa huokein hinnoin" vielä jouluna 1972. Liike lopetettiin kannattamattomana.

BERGSTRÖM

Vanha kauppakeskus Forum edusti 1950-luvun arkkitehtuuria.

A. E. ROSENBRÖJER

Eräs Helsingin näyttävimmistä uusrenessanssitaloista, Huberin talo, purettiin 1950-luvun lopulla.

Henrikinkatujen vihreä puistobulevardi erottui Wiertotien eteläpäässä vuonna 1908.

SIGNE BRANDER

Ministeri valtiosihteeri Robert Henrik Reh binderin nimeen on turvauduttu annettaessa kadunnimiä, kuten Roobertinkatu ja Reh binderintie.

POUTAINEN

Suomen marsalkka Carl Gustav Mannerheimin mukaan katu nimettiin, kun hän täytti 75 vuotta.

Keisarillinen alku

KATU SAI alkunsa, kun keisari Aleksanteri I korotti käskykirjeellään Helsingin Suomen suuriruhtinaskunnan pääkaupungiksi 8.4.1812 ja vahvisti samalla uuden asemakaavan. Ehrenströmin asemakaavassa oli nykyisten Erottajan ja Aleksanterinkadun välinen alue merkitty kaduksi.

Vuonna 1836 katu sai nimen Henriks Gatan, ministeri valtiosihteeri **Robert Henrik Reh binderin** mukaan. Reh binder vaikutti virka-asemassaan ratkaisevasti Helsingin pääkaupungiksi korottamiseen ja yliopiston siirtämiseen uuteen pääkaupunkiin. Gyldenin asemakaavassa vuonna 1838 katu levitettiin Esplanadin kaltaiseksi puistokaduksi. Kadunpuoliskojen nimiksi tuli Wästra ja Östra Henriks Gatan. Vuonna 1866 käytössä olivat myös suomenkieliset vastineet Henrikin Lätiskatu ja Henrikin Itäkatu, vuonna 1928 Heikinkatu. Tie Kansallismuseosta luoteeseen rakennettiin 1850-luvulla länteen johtavaksi viertotieksi, josta vuonna 1909 tuli Läntinen Viertotie ja vuonna 1928 Turuntie.

alkupäästä ja ne korvattiin moderneilla liiketaloilla ja myöhemmin kauppakeskuksilla.

"Kun uusrenessanssitaloja purettiin, niitä puolustamaan asettuneet kaupunkilaiset näkivät olevansa vastakkain taloudellisen näkökulman kanssa. Vastakkaisuus tulee siitä, että kaupunkilaiset katsovat, että myös he omistavat kaupunkikuvaa."

Kaupunkilaisille suuri muutos oli myös se, että väljästi rakennetut kaupungin ympäristön alueet muuttuivat säännöllisiksi kortteleiksi Etu-Töölössä 1900-luvun alussa, Taka-Töölössä 1930-luvulla ja Meilahdessa 1940–50-luvuilla.

Viimeisin muutos on Kampin ja Töölönlahden alueen muutos.

"Töölönlahden alueen kaavoitusprosessi on tärkeä esimerkki. Taloudelliset suhdanteet heijastuvat tavassa, miten siellä on rakennettu. Se on mielenkiintoinen alue."

KAUPUNKIHISTORIAN TUTKIJA iloitsi siitä, että vanhan Mannerheimintien luonnetta on jossain määrin säilynyt esimerkiksi sen ansiosta, että Kiasman rakentamisessa seurattiin maastoa ja sen pohjoispää on alatasolla.

Kevyen liikenteen väylä Baana on lisäksi hieno muistuma vanhasta satamaradasta. Mannerheimintien pengerrys ja kivimuuri tehtiin, kun maan suurinta tuontitavarasatamaa Eteläsatamaa palvelutta Töölön tavara-asemaa rakennettiin.

Nykyisin Helsingin kaupunkikuvan hallinta on Kervanto Nevanlinnan mukaan järjestetty niin, että sekä kansalaisia että kiinteistönomistajia kuunnellaan.

Hän itse haluaisi, että kaupungin valtaväylälle tulisi tulevaisuudessa ehyt puistokatu.

"Kun katuja on levennetty, puita on kaadettu. Niitä on istutettu osittain uusia, mutta aukkojakin on. Visioni on, että Mannerheimintie olisi samanlainen katu kaupungin sydämeen kuin suuret boulevardit Pariisissa tai Unter den Linden Berliinissä." ■

TOISEN KERRAN katu nimettiin henkilön mukaan jatkosodan toisen kesän alkaessa. Helsingin kaupunginvaltuusto päätti 4. kesäkuuta 1942 kunnianosoituksena marsalkka **Carl Gustav Mannerheimille** nimittää silloisen Heikinkadun ja Turuntien Mannerheimintie – Mannerheimvägeniksi.

Mannerheim lähetti kunnianosoituksesta kiitoskirjelmän.

"Täyttyessäni 75 vuotta aikana, jota painaa raskas vakavuus, ja edelleen vastatessani Suomen puolustuksesta käsitän, nöyrästi kiitollisena, salilimuksen lahjaksi saada olla sellaisen luottamuksen kohteena, jota pystyy osoittamaan vain koetelemuksissa kypsynyt kansa. Tunnen syvästi tämän luottamuksen suuren arvon. Tiedän, mihin kansamme pystyy, olen nähnyt sen järkkymättömän tyyneyden, ihailut sen yksimielisyyttä, kärsivällisyyttä, uhrimieltä ja tekojen voimaa. Kaikesta minulle tänään osoitetusta hyväntahtoisuudesta esitän lämpimän, kunnioittavan kiitokseni."

Mannerheim, Päämajassa, kesäkuun 4 päivänä 1942"

Toim.: Jaana af Hällström, Anja Kervanto Nevanlinna ja Sauli Seppälä: *Aikamatka Mannerheimintielle*. Helsinki-Seura 2012.

"Liikunta on tärkeä terveyden ja hyvinvoinnin ja lähde. Liikkumiseen pitää innostaa etenkin nuoria ja ikääntyneitä. Lähiliikuntapaikkoja tarvitaan. Ja uima-allaspaikkoja voisi olla enemmän. Helsinkiin sopisi myös vaikka jokin Pariisin Seinen rannalle luoman kaupunkirannan tapainen paikka."

A portrait of a middle-aged woman with short blonde hair, smiling warmly at the camera. She is wearing a bright red V-neck top with white stripes along the neckline and a simple silver necklace with a teardrop pendant. The background is a blurred interior space with several framed abstract paintings hanging on a light-colored wall.

TEKSTI **RITA EKLUND** KUVAT **PATRIK LINDSTRÖM**

OPETUSTOIMEN ONNISTUMINEN omalla sarallaan luo pohjaa koko kaupungin menestymiselle. PISA-kisan hyvät tulokset ovat tuoneet suomalaisen kouluopetuksen laadulle laajaa kansainvälistä mainetta. Kotimaassa paljon keskustelua on käyty oppilaiden

Sivistys- ja henkilöstötoimi

SIVISTYS- JA HENKILÖSTÖTOIMEEN kuuluu Helsingin kaupungin budjetin 4,3 miljardin käyttömenoista 21 prosenttia. Suurimman osan tästä lohkaisee opetustoimi, johon kuuluvat peruskoulu, lukiot ja ammatilliset oppilaitokset sekä seudullinen ammattikorkeakoulu Metropolia.

Henkilöstötoimen vastuualuetta ovat kaupungin henkilöstöpolitiikka, työllisyysasiat, tasa-arvoasiat ja maahanmuuttopolitiikka. Helsingin kaupunki on Suomen suurin työnantaja, jonka palveluksessa on 39 000 työntekijää.

Sivistystoimen alaisuudessa toimivia virastoja ovat kulttuurikeskus, kaupunginmuseo, kaupunginkirjasto, suomen- ja ruotsinkieliset työväenopistot sekä kaupunkia koskevan tutkimustiedon tuottaja tietokeskus. Kaupungin

omia taidelaitoksia ovat taidemuseo ja kaupunginorkesteri. Kulttuuritoimen määrärahoista yli puolet jaetaan avustuksina helsinkiläisille taiteilijoille ja taiteenalan instituutioille.

Nuorisosiainkeskus tukee nuorten kasvua aktiiviksi kansalaisiksi ja tarjoaa harrastustoimintaa nuorisotiloissa ja verkossa. Liikuntavirasto tuottaa palveluja monille erityisryhmille, kuten senioreille, ja tukee seurojen ja muiden liikuntalaitosten työtä.

Sivistys- ja henkilöstötoimeen kuuluu lisäksi Korkeasaaren eläintarha sekä 12 kaupungin tytäryhteisöä. Näitä ovat muun muassa kaupunginteatterin taustayhteisö Helsingin teatterisäätiö, juhlatiimien järjestäjä Helsinki-viikon säätiö, Stadion-säätiö, Urheiluhallit Oy ja Mäkelärinteen Uintikeskus Oy.

Ritva Viljanen

- syntynyt vappupäivänä 1958
- oikeustieteen kandidaatti, valtiotieteen maisteri
- valtiovaraministeriössä mm. projektipäällikkö ja neuvotteleva virkamies 1982–1992
- oikeusministeriössä lainsäädäntöneuvos 1989–1992
- Väestörekisterikeskuksen ylijohtaja 1997–2003
- sisäasiainministeriössä hallitusneuvos 1992–1997 ja kansliapäällikkö 2003–2012
- valittiin huhtikuussa 2012 sosiaalidemokraattien ehdokkaana Helsingin kaupungin sivistys- ja henkilöstötoimen apulaiskaupunginjohtajaksi
- puoliso oikeustieteen professori Veli-Pekka Viljanen; kaksi opiskelevaa tyttäret
- ”Harrastan keittokirjojen keräämistä, ja myös ruuanlaitto sujuu. Perinneruuat ovat erikoisalani.”

”Kulttuurin harrastaminen tutkitusti lisää ihmisten hyvinvointia. Mottoni on, että käy mieluummin ajoissa kulttuuritapahtumassa kuin myöhässä lääkärillä.”

epäviihtymyksestä. ”Tukipalveluja tarvitaan kouluissa”, Viljanen näkee.

Oppilaiden hyvinvointiin pyritään nyt vaikuttamaan monin opiskelijahuoltoon vahvistavien toimenpitein. Ammatillisiin oppilaitoksiin ja lukioihin on tänä syksynä palkattu lisää kuraattoreita, psykologeja ja urasuunnitteluohjaajia.

Helsingiläisiä mietityttää myös kouluverkon tulevaisuus.

”Kouluverkon kohdentamiseen tuo haasteita Helsingin suuri sisäinen muuttoliike. Uusille asuinalueille tarvitaan kouluja ja samaan aikaan oppilasmäärät vähenevät monilla vanhoilla alueilla. Aivan viime aikoina peruskoululaisten kokonaismäärä on kuitenkin kääntynyt nousuun.”

Ammatillisessa koulutuksessa ongelmana ovat keskeyttämisten suuri määrä ja koulutuspaikkojen rajallisuus.

”Helsinkiin tarvittaisiin heti 500 ja pitemmällä aikavälillä 1 000 ammatillista koulutuspaikkaa lisää”, Viljanen linjaa. ”Nyt paikkoja on tarjolla vain 25 prosentille ikäluokasta Helsingissä, vaikka ko-

ko maan tasolla niitä pystytään tarjoamaan jopa 60 prosentille. Lukiopaikkoja meillä on tarjolla 60 prosentille, mikä on siltä osin riittävä määrä.”

APULAISKAUPUNGINJOHTAJAN seitsenvuotiselle kaudelle osuu kaksi poikkeuksellisen merkittävää rakennushanketta. Toinen on urheilupyhätö Olympiastadionin peruskorjaus, johon valtio ja kaupunki ovat sitoutuneet. Viljanen toivoo, että samalla katsotaan Stadionin toimintakonseptia. ”Sen pitää olla jatkuvasti elävä paikka, jossa on tiloja harrastustoiminnalle ja joka on ahkerassa käytössä muulloinkin kuin isojen tapahtumien aikana.”

Helsingin uudesta keskustakirjastosta on käynnissä kansainvälinen arkkitehtuurikilpailu. Tuomariston puheenjohtajana Viljanen on vaikuttamassa kaupungin lähitulevaisuuden tärkeimmän kulttuuri-investoinnin toteutumiseen. Kilpailun ratkettua talon rakentamispäätös viedään luottamushenkilöiden käsittelyyn.

”Tavoitteeni on, että keskustakirjasto seisoo eduskuntaa ja Kansalaistoria vastapäätä Töölön-

lahdella, ja näin ne muodostavat yhdessä eräänlaiset kansanvallen tukijalat Helsinkiin. Toivon, että ainakin kirjaston peruskivi voidaan muurata Suomen itsenäisyyden juhluvuonna 2017. Kirjastotalo rakennetaan useaksi sadaksi vuodeksi. Se tulee toteuttaa riittävän kunnianhimoisesti ja todelliseksi metropolin sykkiväksi sydämeiksi.”

PÄÄKAUPUNKINA Helsinki kantaa myös valtakunnallista kulttuurivastuuta. ”Siksi on tärkeää, että täällä ovat muun muassa Kansallisooppera, teatterit ja sinfoniaorkesteri. Kulttuuri tulee tuoda myös lähelle arkea, jokaiseen asuinpiiriin. Kulttuuri ei ole vain julkista tarjontaa, vaan myös ihmisten omaa aktiivisuutta, asukkaiden mahdollisuutta itse tehdä ja osallistua”, Viljanen painottaa.

”Monipuolinen kulttuurielämä on tärkeää kaupungin elinvoimaisuudelle ja taide tekee julkisesta tilasta elävän. Se mitä tästäkin ajasta jää jäljelle on kulttuuri. Kukaan ei tule muistamaan kuluvan vuoden viitekorkoa, mutta kulttuurimme ja taiteemme jättää meistä pysyvän jäljen.” ■

Keramiikkataiteilija muutti saven paperiksi.

Luova lapsen lailla

TEKSTI TIINA KOTKA KUVA PERTTI NISONEN

JOTKUT PITÄVÄT minua hempukkana eläinhahmojeni ja juttujeni takia, mutta minähän olen terästä”, huudahtaa taiteilija-professori **Heljä Liukko-Sundström** ateljeessaan Arabian tehtaalla.

Arabian omistajatkin ovat saaneet tuta taiteilijan voiman. Hän on puolustanut leijonaemon lailla tehtaan taideosastoa ja ollut perustamassa perinnettä jatkavaa Taideosastoyhdistystä. Sen avulla keramiikkataiteilijat onnistuivat vuokraamaan yhdeksän kerroksen ateljeet. Ne, joihin Ateneumista valmistunut Heljä asteli onnesta pakahtumaisillaan vuonna 1967 työskentelemään muiden muassa **Birger Kaipiaisen** ja **Kaj Franckin** kanssa.

”Puolustan vanhaa ja tyylikästä Arabiaa. Onhan meillä ollut kaikenlaisia omistajia, mutta onneksi aikoja tulee ja menee; pitää vain sitkeästi ajaa asiansa. Sitä mitä Arabia on ollut ja on Suomelle, ei saa hukata. Kansainvälisyys on aina kuulunut Arabiaan, ja niin pitää ollakin.”

SAMALLA HETKELLÄ ateljeehen saapuu kävelevä esimerkki kansainvälisyydestä, eteläkorealainen keraamikko **Min-Kyung Jeong**, jonka taitoja taiteilijaprofessori ylistää.

”Kaiken päälle hän on sielunsiskoni! Mini paikkaa tiedenaisen aivoillaan ja tarkkuudellaan sen missä minä slarvaan. Hän toteuttaa silmiäni alla *Neljä vuodenaikaa* -uniikkivateja, jotka olen suunnitellut. Ne ovat tuotannossa juhluvuoteni kunniaksi. Signeeraukseen tulee molempien nimet Arabian perinteen mukaisesti. Toivon meidän pääsevän vielä kehittämään tekniikkaa, jolla vaikka vaasin keraamista alaosa voitaisiin jatkaa saumattomasti lasiseksi yläosaksi. Tehdas eläisi keksinnöllä pitkään.”

Heljä Liukko-Sundström on hyödyntänyt isäl-

tään perimäänsä pelletalonluonnetta alusta saakka tehtaalla. Hän on kehittänyt henkilökunnan kanssa esimerkiksi keraamisen serigrafiikan, taidelaattojen pistekirjoituksen ja savipapereiksi kutsumansa ohuet laatat, joille hän kaivertaa ja maalaa töitään.

”Halusin taidekeramiikan tavallistenkin ihmisten enkä vain paksulompakkoisten ja museoiden ulottuville. Se onnistui uusien tekniikoin, joita kehitimme sitkeästi. Koin oloni välillä arkipäiväiseksi taiteilijasuuruuksien keskellä, mutta tiesin, että minun roolini on toinen: tuoda iloa tavallisten ihmisten elämään.”

Myös uusimmat työnsä hän on luonut tekniikalla, jota ei ole käyttänyt aiemmin. Lasittamattomat keramiikkareliefit värittävät parhaillaan kaupungintalon Virka-galleriaa taiteilijan juhlanäyttelyssä *Josain aina aurinko*. Samannimisessä tuoreessa kirjassaankin hän valottaa elämänvaihteita. Kirja on hänen yhdestoista, ja lähes kaikissa niissä tarinaa kulluttavat keraaminen taide ja teksti rinnakkain.

Palkittu keramiikkataiteilija

Heljä Liukko-Sundström (s. 15.6.1938 Vehmaalla) valmistui Taideteollisesta oppilaitoksesta vuonna 1962 ja aloitti samana vuonna Arabian Taide-teollisuusosastolla ja vuonna 1967 Taideosastolla. Hän on tehnyt niin uniikkitöitä veistoksista reliefeihin kuin teollista tuotantoa Tuuli-astias-tosta seinätauluihin ja pupumukikoristeisiin. Hänet on palkittu lukuisia kertoja Suomessa ja ulkomailla. Hänelle myönnettiin professorin arvonimi vuonna 1994, Pro Finlandia -palkinto vuonna 2001 ja Lastenkulttuurin valtionpalkinto vuonna 1982. Heljä Liukko-Sundströmin 50-vuotistaiteilijajuhlanäyttely on avoinna 4.11. saakka kaupungintalon Virka-galleriassa.

”Vasta se yhdistelmä on Heljä. Suuntaan sano-mani usein lapsille, koska lapsuus viitoittaa koko elämän. Tein *Toi rusakko* -kirjan tyttärentyttäreni **Violan** kanssa ja nautin siitä suuresti.”

SEN JÄLKEEN kun Liukko-Sundström jäi eläkkeelle Arabian tehtaalta vuonna 2004, hän rakennutti suuren ateljeen Humppilaan puolisonsa synnyinmaille. Taiteilija oli jo aiemmin perustanut Heljä Oy:n, joka myi hänen tuotteitaan Pursimiehenkadulla.

”Kun Arabia supisti tuotantoaan ja halusin jatkaa töideni valmistusta, sovin asioista tehtaan kanssa. Olen luonut kaiken aikaa toki uuttakin. Minulla on tosi hauskaa pääni kanssa! Voin työskennellä Humppilassa vaikka yöllä, ja on tilaa, seitsemän metriä kattoon. Otan ateljeehen harjoittelijoita ja vierasryhmiä. Kerron heille aina, että luovuus vaatii lapsen eläytymiskykyä. Muuten on tyhjä. Pitää myös säilyttää kykynsä innostua.”

Taiteilija työskentelee yleensä alkuviikot ateljeessaan Arabiassa ja loppuviikot Humppilassa. Ajokilometrejä kertyy vuodessa niin paljon, että hän toivoo suhauttelevansa väliä vielä joskus helikopterilla ja sanoo silmäkulmat pilkahdellen hankkivansa lentolupakirjan. Mistä hänestä tietää – ajokortinkin taiteilija suoritti kuusissakymmenissä salaa mieheltään.

Pariskunta on asunut pitkään Heikinlaaksossa, ja tyttären perhe rakennutti talonsa samalle tontille 90-luvulla. Pihapiirissä riittääkin vipinää. Mutta miten ihmeessä isoäiti jaksaa kaiken pyörittäen?

”Minulla on aina niin kiire, ettei mikään sairaus saa kiinni. Pidän välillä *Ole kiltti Heljälle* -päiviä. Silloin en suunnittele mitään, löysään olemustani, otan vain vastaan mitä tulee. Kun päivä on lopussa, olen täyttynyt. Jos pitää sielunsa puhtaana, on voitamatonta. Pahan välttäminen ja hyvyyteen pyrkiminen on lopulta ihmisen ainoa todellinen tehtävä.” ■

**"Pitää säilyttää
kyky innostua."**

Nuorille suunta eteenpäin

Helsingin kaupungilla on monia palveluja, joiden avulla 15–20-vuotiaita ohjataan opintoihin tai töihin.

TEKSTI JA KUVAT **PÄIVI ARVONEN**

”V

ALTAOSA nuoris-
ta haluaa opis-
kella tai teh-
dä työtä. Ilman
opiskelupaik-
kaa jääminen on
monelle sokki.
Välivuosi osoit-

tautuu usein niin tylsäksi, että jo lokakuussa nuori
kaipaa mielekästä tekemistä”, kertoo suunnittelija
Minna Flyktman.

Hän työskentelee nuoria neuvovalla ja ohjaa-
valla Tulevaisuustiskillä. Sen palvelut on suunnat-
tu niille 15–17-vuotiaille helsinkiläisille, jotka ovat
jääneet ilman toisen asteen opiskelupaikkaa tai
ovat keskeyttäneet opintonsa.

**”Joku ratkaisu löytyy
aina, vaikka ykköstoive
ei toteutuisikaan.”**

TYÖNTEKIJÄT AUTTAVAT nuoria tulevaisuuden-
suunnitelmien laatimisessa, koulutuspaikkojen et-
sinnässä ja koulutushakemusten täyttämisessä.
Nuorten on myös mahdollista päästä esimerkiksi
työharjoitteluun opetusviraston työpajoille.

”Joku ratkaisu löytyy aina, vaikka ykköstoive
ei toteutuisikaan. Emme pakota, vaan haluamme
mahdollistaa eri vaihtoehtoja. Palvelumme on il-
maista, mutta nuorelta edellytetään motivaatiota”,
kertoo Flyktman.

Tulevaisuustiski on avoinna parina päivänä vii-

☞ "Olin kaksi kuukautta kotona tekemättä mitään ja tuli tunne, että on ihan pakko päästä töihin", kertoo Fuaad kahvila Villa Ullaksessa.

Nuoret tsemppaavat toisiaan

VUOSAARESSA UPEIDEN maisemien keskellä sijaitseva kahvila Villa Ullas kerää kanta-asiakkaita ympäri vuoden. Jo terassilla tuoksut paljastavat, että tarjolla on tuoretta pullaa. Sen on leiponut kahvilassa neljä kuukautta työharjoittelijana ollut 18-vuotias **Fuaad**.

"Olen viihtynyt hyvin. Parasta on työtehtävien monipuolisuus ja se, että saan vaikuttaa työhöni. Olen oppinut leipomaan. Päiviini kuuluu myös siivousta, tiskaamista, ruuanlaittoa henkilökunnalle ja kassapalvelua, joka on kaikkein mieluisinta", Fuaad kertoo.

Suomessa syntyneen somalitaustaisen suomalaisnuoren suunnitelmissa ovat hotelli- ja ravintola-alan opinnot sekä asevelvollisuuden suorittaminen. Fuaadilla on työkokemusta myös keittiötyöntekijän, päiväkodin avustajan ja puistotyöntekijän tehtävistä.

"Suurin osa kavereistani on töissä tai koulussa. Olin kaksi kuukautta kotona tekemättä mitään ja tuli tunne, että on ihan pakko päästä töihin. Työkuraattori kertoi Villa Ullaksesta ja päätin kokeilla. Työpaikalla on hyvä ilmapiiri ja mukavat työkaverit. Työjaksoni jatkuu vielä kolme kuukautta."

FUAADIN TAVOIN vuosittain noin 35 nuorta tutustuu työelämään Villa Ullaksessa. Sosiaaliviraston ylläpitämä kahvila on toiminut helsinkiläisten lastensuojelunuorten työharjoittelupaikkana vuodesta 1995 lähtien.

"Villa Ullas on monen nuoren ensimmäinen työpaikka ja samalla ponnahduslauta työelämään. Kahvilassa nuoret saavat mahdollisuuden tutustua työelämään kannustavassa ilmapiirissä, jossa he myös tsemppaavat toisiaan", kertoo johtava työkuraattori

Jani Huovinen sosiaalivirastosta. Hän edustaa viraston yksikköä "perhekeskustoiminnan sijoituksen sosiaalityö ja jälkihuolto".

"Suurin osa lastensuojelun piirissä olevista ilman työ- tai opiskelupaikkaa jääneistä nuorista pääsee eteenpäin pienellä positiivisella kannustuksella ja ohjauksella. Onnistumisen kokemukset ovat tärkeitä itsetunnon rakennuspalikoita, jotka kantavat pitkälle tulevaisuuteen", toteaa Huovinen.

Yksikön työhönohjauksen palveluja käytti viime vuonna 322 ilman koulutuspaikkaa jäänyttä 17–20-vuotiaista, joilla oli lastensuojelutausta. Lisäksi sijaishuollosta työllistettiin 180 laitoksiin sijoitettua nuorta kesän ajaksi.

"Asiakkaamme ovat tavallisia nuoria, jotka elämäntilanteensa vuoksi tarvitsevat normaalia enemmän kannustusta, tukea ja kärsivällistä ohjausta", kuvailee Huovinen.

☞ **Kahvila Villa Ullas, Ullaksenpuisto 6, 00980 Vuosaari, avoinna päivittäin kello 10–16, p. 050 3509802, Facebook: Kahvila Villa Ullas.**

☞ "Tänne voi tulla yksin tai niin kaverin kuin sukulaisenkin kanssa", kertoo Minna Flyktman Tulevaisuustiskillä.

☞ "Villa Ullas on monelle nuorelle ponnahduslauta työelämään", kertoo johtava työkuraattori Jani Huovinen.

kossa, ja muulloin palvelua saa ajanvarauksella.

"Kanssamme voi jutella eri vaihtoehtoista siinäkin tapauksessa, että on tullut valituksi useampaan koulutuspaikkaan. Tänne voi tulla yksin tai niin kaverin kuin sukulaisenkin kanssa", vinkkaa Minna Flyktman.

Tulevaisuustiski käyttää ahkerasti myös sosiaalista mediaa.

"Facebook ylittää jo kännykän suosion. Pidämme usein nuoriin yhteyttä Facebookin inbox-viestillä", kertoo Flyktman.

Tulevaisuustiskin työntekijät ovat vuosittain yhteydessä kaikkiin niihin helsinkiläisnuoriin, jotka ovat jääneet peruskoulun päättämisen jälkeen ilman opintopaikkaa.

"Soitimme kesällä 562 nuorelle. Saimme heidän yhteystietonsa koulujen opinto-ohjaajilta. Pidämme yhteyttä nuoriin myös seurataksemme heidän tilannettaan koulutuspaikan löytymisen jälkeen. Teettämässämme kyselyssä nuoret arvostivat suuresti saamaansa henkilökohtaista palvelua. Tärkein tehtävämme on auttaa rinnalla kulkijana", to-

teaa Minna Flyktman.

Tulevaisuustiski sijaitsee vanhan linja-autoaseman rakennuksessa Lasipalatsin takana. Tulevaisuustiski toimii Helsingin kaupungin henkilöstökeskuksen alaisuudessa. Määräaikaisena aloitettu palvelumuoto vakinaistetaan ensi vuoden alusta. ■

☞ **Tulevaisuustiski, Simonkatu 3 C, 00100 Helsinki. Avoinna tiistaisin ja torstaihin kello 13–16, muulloin ajanvarauksella, p. 050 402 5525, Facebook: Tulevaisuustiski Helsingin kaupunki.**

Torpparinmäen nuorille opetetaan pelisuunnittelua, tapahtumatuotantoa ja ohjelmointia.

Tietokonepelit jalkautuvat kouluun

TEKSTI TIINA SANDBERG KUVAT MARI THORIN

Arto Vihavainen opastaa Pauli Karjalaista pelisuunnittelussa.

OPETTAJA SEURAA sivusta, valvoo, ihmettelee ja ihastelee. Tuottaja **Joonas Laakso** autopelejä kehittävästä Bugbear Oy:stä ohjaa 13–15-vuotiaita oppilaita pelisuunnittelun saloihin. ”Juuri näin pitää olla, oppilaat ovat innostuneita ja motivoituneita. He saavat toimia ympäristössä, joka on heille tuttu ja luonteva”, summaa tunnelmia luokanopettaja **Mikki Shikeben** Torpparinmäen peruskoulussa.

Koulun valinnaisen kurssin toteuttaa ryhmä alan osaajia sekä nuorisotyöntekijöitä. Tavoitteena on muun muassa ohjata nuoria tietotekniikan tuottamiseen ja tarjota heille uusia mahdollisuuksia, jopa ammatiksi asti. Työtavalla pyritään lisäämään koulujen yhteisöllisyyttä ja ottamaan nuoret mukaan koulujen sähköisten ympäristöjen kehittämiseen.

”Pelaaminen on hyvä väline opettaa esimerkiksi matematiikkaa, englantia tai kuvataidetta. Alan ympäriltä löytyy lähes koko elämän kirjo ympäristössä, joka on tähän asti ollut koululle vieras mutta nuorille tuttu”, kertoo pelitoiminnan kehittäjä **Sebastian Sihvola** kaupungin nuorisosiainkeskuksen Pelitalosta.

”**PELILLISEN LÄHESTYMISTAVAN** avulla voimme opettaa muun muassa ongelmanratkaisutaitoja ja sosiaalisia taitoja toisin kuin koulussa on perinteisesti tehty”, täydentää **Arto Vihavainen**. Hän edustaa Helsingin yliopiston tietojenkäsittelytieteen laitoksen Linkki-keskusta ja vetää keväällä kurssin ohjelmointiosuuden.

”Onnistumme, kun tietotekniikkakentän monialaisuus valkenee nuorille ja he innostuvat esimerkiksi matemaattis-luonnontieteellisistä aiheista. Kurssin tavoitteena on tarjota ruohonjuuritason kokemuksia alasta. Elämme tietoyhteiskunnassa, joten on tärkeää saada peruskoulu aidosti osaksi sitä”, Vihavainen jatkaa.

OSALLE NUORISTA PELIKURSSI voi tarjota kimmokkeen tai väylän tulevaan ammattiin. Tuottaja **Joonas Laakso** muistuttaa, että pelialan huiput syntyvät niistä, jotka tutustuvat alaan riittävän varhain.

”Kurssi voi synnyttää kipinän, joka kantaa myöhemmin pitkälle. Totuus on, että aikuisena nollasta aloittavien on vaikea päästä alan sisälle.”

Myös pelialan tapahtumien järjestämiseen ja markkinointiin tarvitaan monenlaisia osaajia. Koulun valinnaiskurssin tapahtumatuotanto-osuuden vetää Suomen elektronisen urheilun liiton puheenjohtaja **Teemu Hiilinen**.

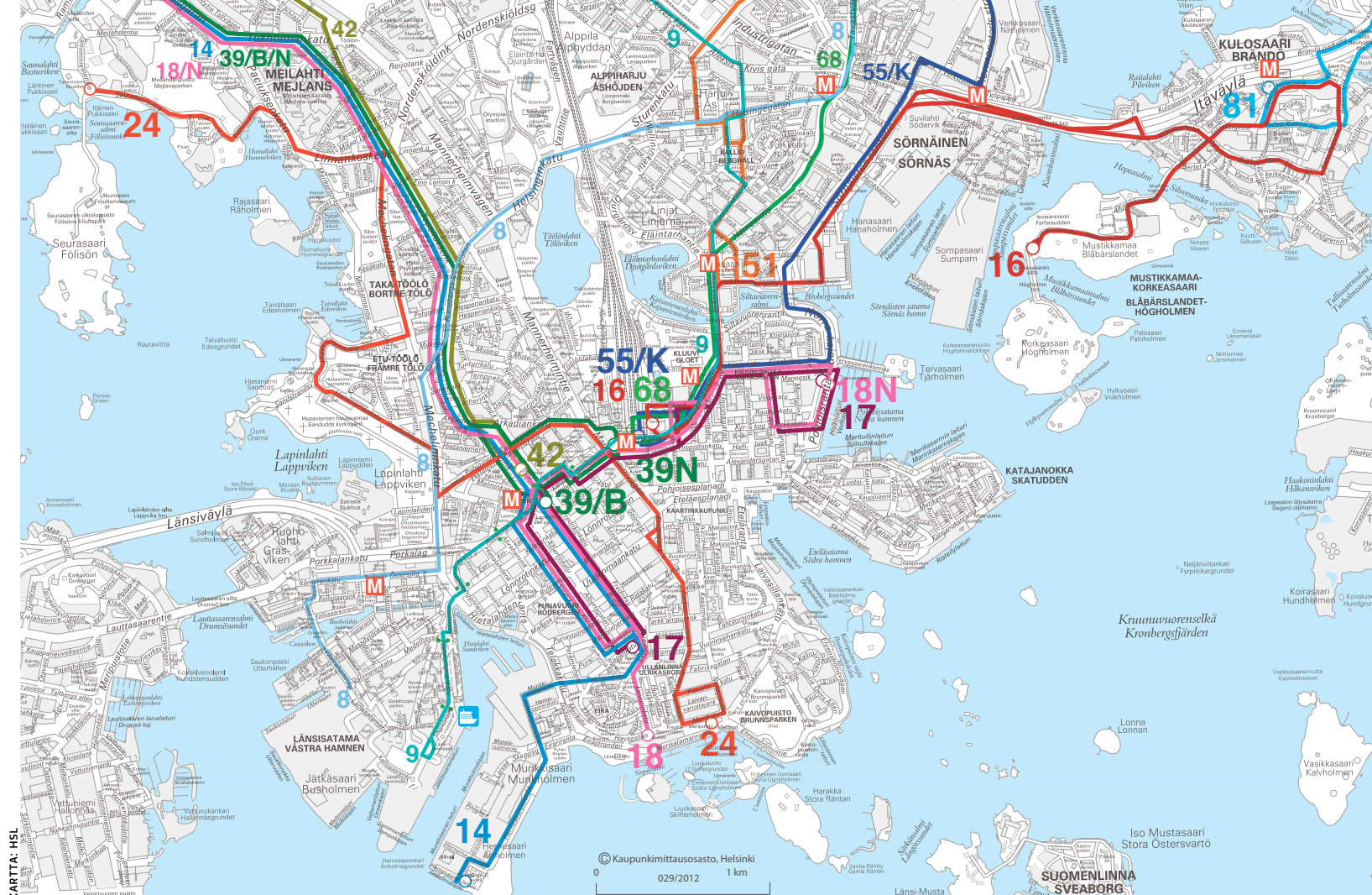
”Suomi on yksi maailman huipuista pelitapahtumien järjestäjänä. Kurssin rohkaisemina nuoret voivat hakeutua vaikka vapaaehtoistyöhön alan tapahtumiin”, toteaa Hiltunen. ■

Pelaaminen on yhteisöllistä

TORPPARINMÄEN PERUSKOULUN pelikurssi on osa Yhteisöllisyys, koulu ja älykkäät palvelut -hanketta (YKÄ). Sen tavoitteena on saada oppilaat tiiviimmin mukaan koulun sähköisten ympäristöjen kehittämiseen ja toimintasuunnitelmatyöhön. Helsingistä ovat mukana Torpparinmäen ja Porolahden peruskoulu sekä Herttoniemen ala-asteen ja Sophie Mannerheimin koulu.

”Onnistuttaessa oppilaat otetaan mukaan koulun toiminnan suunnitteluun, pilotoidut jutut elävät kaupungin kouluissa ja yhteistyö tämän tekijäverkoston kanssa jatkuu”, projektipäällikkö **Minna Torppa** Forum Viriumista linjaa tavoitteita.

Helsingissä hanketta toteuttavat opetusviraston mediakeskus, nuorisosiainkeskuksen Pelitalo, Helsingin yliopiston Linkki-keskus, Bugbear Oy, The Group ry ja Forum Virium Helsinki. Lisätietoja aiheesta on nettiosoitteessa yhteisollinenkoulu.postous.com.

Uudet linjat otettiin käyttöön

Bussi- ja raitiovaunureittejä on muutettu liikenteen sujuvoittamiseksi. Muutamia linjoja on lakkautettu.

RAITIOLINJAN 9 reitti piteni Länsiterminaliin asti. Ratikka ajaa Kampin ja Tyynenmerenkadun kautta Jätkäsaareen. Ratikka 9 korvasi lakkautetut bussilinjat **15A** ja **15 V**. **LINJA 15** liikennöi Ruoholahden metroasemalta Salmisaareen.

BUSSILINJA 11 lakkautettiin. Rautatientorilta pääsee Kulosaaren kautta Korkeasaareen (Mustikkamaalle) **LINJALLA 16**. Eteläpäästä lyhennetty reitti kulkee Merihaasta Pitkäsängin yli Rautatientorille. Eteläiset osuudet hoidetaan linjojen 14 ja 24 reittimuutoksilla. Kruununhaan yhteyksien korvaamiseksi linja 55/55K liikennöi Hakaniemensillan ja Liisankadun kautta. Linjan 16 itäinen päätepysäkki siirrettiin Herttoniemestä Mustikkamaalle. Osuuden Kulosaaresta Herttoniemeen pääsee pidennetyllä linjalla 81. **LINJA 14B** lakkautettiin ja **LINJAN 14** päätepysäkki siirrettiin Eirasta Hernesaareen.

UUSI LINJA 17 kulkee reittiä Kruunuhaka–Kamppi–Viiskulma ja korvaa Kruununhaasta poistuvia linjoja 16 ja 18.

LINJAN 18 uusi reitti kulkee Eirasta Kampin kautta Munkkivuoreen kulkien Ulvilantietä kahteen suuntaan. Linja **18N** liikennöi reittiä Kruunuhaka–Rautatientori–Kamppi–Töölö–Meilahti–Munkkiniemi–Munkkivuori.

LINJAN 24 uusi reitti on Ullanlinna–Erottaja–keskusta–Rautatiekadut–Marian sairaala–Hietaniemi–Mechelininkatu–Seurasaari. Näin korvattiin linjan 55 poistettu osuus keskustasta Marian sairaalalle ja Hietaniemeen sekä linjan 16 lakkautettu osuus keskustasta Ullanlinnaan.

LINJA 39 yhdistettiin linjaan **539**. Linjan 39 uusi reit-

ti kulkee Kampista Haartmanin-, Tukholman- ja Pacuksenkadun kautta Munkkiniemeen ja edelleen Martinlaaksoon linjan 539 vanhaa reittiä. Linjan 39 poistuva yhteys Ruskeasuolta Kamppiin korvautuu linjalla 42, jonka päätepysäkki siirrettiin Elielinaukiolta Kamppiin. Uusi reitti **39B** liikennöi Hankasuontielle Konalan teollisuusalueelle. Linjat 39A ja 39N yhdistettiin linjaksi **39N**, joka ajaa Postitalolta Kampin ja Munkkiniemen kautta Malminkartanoon.

LINJAN 51 päätepysäkki siirrettiin Konalan teollisuusalueelta Malminkartanoon Neulastielle. Teollisuusalueelle pääsee linjalla 39B.

LINJOJEN 55 ja **55K** uusi reitti kulkee Kruununhaan, Sörnäisten rantatien, Kalasataman ja Hermannin rantatien kautta Koskelaan. Linjojen eteläinen päätepysäkki siirrettiin Rautatientorille. Keskustasta Marian sairaalalle ja Hietaniemeen pääsee linjalla 24. Linjat 55A ja 55AK lakkautettiin.

LINJALLA 57 aloitettiin sunnuntailiikenne ja reittiä jatkettiin Munkkivuoresta Munkkiniemen aukiolle. Linjan 67X uusi linjatunnus on **67V**. Reitti ei muuttunut.

LINJAN 68 vuoroväli tiheni ja reitti siirtyi Sörnäisten ja Hermannin rantateiltä Hämeentielle. Ruuhkalinja **68X** lopetettiin. Sörnäisten ja Hermannin rantateille pääsee linjalla 55.

LINJAN 71V reitti siirtyi Kustaa Vaasan tieltä Hämeentielle ja Hernepellontieltä Harjannetielelle. **LINJAT 71** ja **71V** ajavat nyt samaa reittiä Rautatientorilta Pihlajamäkeen.

LINJAN 74 reittiä jatkettiin Puistolasta Heikonlaakson kautta Vantaan puolelle Porttipuistoon. Linjan 74N

päätepysäkki säilyi Puistolassa.

LINJAN 78 reittiä jatkettiin Vuosaaren metroasemalta Aurinkolahden kautta Vuosaaren satamaan Hansasatamaalille. Uusi reitti korvasi lakkautettavat linjat **90B**, **90BK**, **90K** ja **562**. Kontulan ja Kivikon välillä linjan 78 reitti kulkee nyt Kontulankaaren ja Kivikonkaaren kautta.

LINJAN 81 reittiä jatkettiin Herttoniemenrannasta Kulosaareen. Päätepysäkki on Svinhufvudintiellä Kulosaaren metroaseman kohdalla. Ruuhkalinja **81B** ei enää liikennöidä.

LINJAN 90A reitti kulkee nyt Vuosaaren satamassa Itäreimarintien ja Eteläreimarintien kautta. Linjat 90B, 90BK, 90K ja 562 lakkautettiin ja korvattiin linjalla 78, jota jatkettiin Vuosaaren metroasemalta Aurinkolahden kautta Vuosaaren satamaan.

YÖLINJOILLA MUUTOKSIA

LINJAN 05 korvasi uusi linja **76N**, joka liikennöi väliä Rautatientori–Malmi–Tapanila–Puistola–Heikinlaakso–Tattarisuo–Rautatientori. Pihlajamäkeen pääsee perjantai- ja lauantaiöisin linjalla 71.

LINJAN 06N tilalle tuli uusi linja **72N**, joka kulkee reittiä Rautatientori–Patola–Pukinmäki–Töyrynummi–Suutarila–Siltamäki–Rautatientori. Koskelan ja Oulunkylän yöliikenne hoidetaan perjantaisin ja lauantaisin linjoilla **64N** ja **65N**.

LINJA 08N korvattiin jatkamalla linjojen **68** ja **71** liikennöintiä perjantai- ja lauantaiöinä.

LINJA 09N korvautui uudella linjalla **67N**, joka liikennöi reittiä Rautatientori–Metsälä–Maunula–Paloheina–Torpparimäki–Rautatientori. Käpylään ja Oulunkylään pääsee perjantai- ja lauantaiöinä linjalla **64N**.

© Lisätietoa muutoksista saa osoitteesta www.hsl.fi ja numerosta 0100 111.

Lintuharrastajan unelmapaikka

Eero Haapasen pääkaupungissa meri, luonto ja linnut löytyvät läheltä.

OLEN ENSIMMÄISEN polven helsinkiläinen. Asuin lapsuusvuosinani Herttoniemessä ja aloitin lintuharrastuksen retkeilemällä Viikissä.

Luontovalvojana olen ollut vuodesta 2005. Tein näitä samoja hommia sitä ennen harrastukseni.

Helsinki on luonto- ja lintuharrastajalle hyvä paikka. Pääkaupungissa on tietenkin hirmuiset maankäyttöpaineet ja asuinalueet syntyvät sinne ja tänne.

Vanhankaupunginlahti on koko Suomen mittakaavassa tärkeä luonnonsuojelualue. Lahden tilanne on parantunut viimeisen parinkymmenen vuoden aikana. Veden laatu on kohentunut. Useimpien pesivien lintujen laji- ja yksilömäärä on lisääntynyt koko ajan. Laiduntaminen ja ruovikon muuttaminen rantaniityiksi ovat vaikuttaneet. Jos maailmalla yleensä menee aiempaa huonommin luonnon näkökulmasta, niin täällä menee paremmin. Tämä on lintukoto.

Täällä on monimuotoista, vanhanaikaista metsäluontoa. Maaseutuympäristöä ja peltoympäristölajistoa on maaseudulla vähemmän kuin täällä metropolin keskellä.

Eero Haapana työskentelee Viikin luontovalvojana. Uuttukyyhkyn poikasja riittää punnittavaksi ja rengastettavaksi vielä syksyllä.

KUVA: JULIA LILJA

HELSINGIN SEUDUN luonnon hyväksi voisi tehdä paljon. Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen luonnonsuojelusuunnitelmassa on esitetty Viikki-Vanhankaupunginlahden luonnonsuojelualueen laajentamista siten, että siihen liitettäisiin Pornainen, Mölylän ja Kivinokan rannoilta vanhoja metsiä. Asiasta ei vielä ole päätöksiä.

Viikissä rantaniityjen ennallistaminen on haaste, jonka eteen pitää tehdä koko ajan paljon työtä. Järviruoko palaa takaisin helposti.

Helsingin liitosalueella Östersundomissa on Natura-alueella isot lintulahdet, jotka ovat erittäin umpeenkasvaneita. Niissä pitäisi tehdä jotain samankaltaista, mitä on tehty Viikissä ja Laajalahdella.

Suomeen leviää eteläisiä lintulajeja. Harmaahaikara asettui pesimään tänne kuusi vuotta sitten. Jalohaikara on oleillut Hakalanien lintutornin edustalla. Laji on leviämässä Suomeen. Sitruunavästäräkkejä pesii Vanhankaupunginlahdella vuosittain. Valkoselkätikka pesii toista vuotta.

Linnut ovat kaupungistuneet, ja isot petolinnut ovat alkaneet pesiä ja elää kaupungeissa. Kana-haukka pesii täällä. Merikotka oli vuosi sitten lähes päivittäin saalistamassa lahdella. Saaristolinnusto on myös monipuolistunut Helsingissä.

HELSINGISSÄ MERI on hieno juttu. Siitä pystyy nauttimaan ilman omaa, isoa moottoriivenettä. Vuoroveneet vievät esimerkiksi Pihlajasaareen ja Sipoon Kaunissaareen.

Viime vuosina olen retkeillyt paljon soutuveneellä ja vetopurjeella Helsingin saaristossa. Idässä päin saaristo on helpommin saavutettavissa. Heti Laajasalon ja Vuosaaren välissä on hieno sisäsaaristoselkä.

Talvisin potkukelkkailen, kalastan ja jääpurjehdin Vanhankaupunginlahdella. Viikonloppuisin käymme verkoilla ja pidämme yllä kalaruokapiiriä.

Minulla on elämässä yleisenä linjana, että pitää tehdä asioita, joita muut eivät tee. Muut lintuharrastajat eivät Viikissä juurikaan laita pönttöjä uuttukyyhkyille. Soutuveneretkeily ei myöskään ole laajalle levinnyttä.

Olen monipuolistanut Helsingin luontoa saamalla enemmän uuttukyyhkyä pesimään Viikkiin viimeisten parinkymmenen vuoden aikana. Minulla on alueella sata pönttöä. Olen rengastanut viime kesänäkin vähän yli sata poikasta.

TOIMITTAJA **HELI RONKAINEN**

Lisälukemista aiheesta:

Eero Haapana: Rysäkuningas ja kaksi renkipoikaa. Teoksessa *Kesämaja appelsiini-laatoista*.

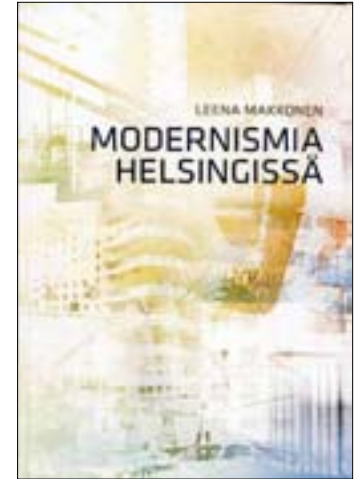
Kivinokkalaiset ry 2011.

Toim. Nieminen Matti, Haapana Eero: *Retkiopas Helsingin luontoon*. Helsingin kaupungin ympäristökeskus 2000.

Kirjoitussarjassa erilaiset helsinkiläiset kertovat suhteestaan pääkaupunkiin.

LUKUKOKEMUS

Modernismin monet kasvot

MODERNI ARKKITEHTUURI tulee Helsingissä vastaan kaikkialla. Lyhyen määritelmän mukaan se on kaikkea sitä, mikä ei ole söpöä jugend-tyyliä, pastellista empireä tai romanttista uusrenessanssia.

Lähihistoriaa on vaikein hahmottaa ja arvottaa. Siksi onkin kiitettävää, että kaupunkisuunnitteluvirasto on tarttunut 1930–1970-lukujen väliseen ajanjaksoon Helsingin rakentumisessa ja tuottanut ensimmäisen pääkaupungin monikasvoista modernismia esittelevän oppaan.

Arkkitehti, tekniikan tohtori **Leena Makkosen** johdolla kirjassa tutustutaan niinkin erilaisiin kohteisiin kuin autokomppanian miehistökasarmi Meckelininkadulla, Kansallisteatterin pieni näyttämö Kaisaniemen puiston laidalla ja Ruskeasuon ratsastushalli.

Alvar Aallon tutut merkkirakennukset ovat itsestään selvästi mukana. Enemmän lukijaa kuitenkin tällä kertaa palkitsee perehtyminen esimerkiksi Meilahden kansakoulun kaartuvien punatiiliimuotoihin ja arkkitehtikilpailun voittajien **Viljo Revellin** ja **Osmo Siparin** suunnitelmien muutoksiin työn toteutusvaiheessa.

Asuinalueita ja asumisihanteita esitellään 1930-luvun Taka-Töölöstä 1950-luvun Maunulaan ja 1960-luvun Pihlajamäkeen. Kuvat vievät myös hausalle kävelylle Mäkelänselän polveilevan Käärmetalon eri puolille. Helsinginkadulta puikahdetaan Työväenopiston klassistisen päärakennuksen taakse kätkeytyvään laajennusosaan, jossa arkkitehtuurin teoriasta harrastanut **Aulis Blomstedt** pääsi toteuttamaan väri- ja harmoniaoppejaan. Kaikkiaan kirjassa esitellään 34 kohdetta.

RITA EKELUND

Leena Makkonen: Modernismia Helsingissä. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto 2012.

Kirjaa voi ostaa Laituri-näyttelytilasta Kampin Narinkkatorilta.

Tutustumaan Ympäristötaloon

VIIKIN YMPÄRISTÖTALOSSA (Viikinkaari 2a) on avoimet ovet kahvitarjoiluineen keskiviikkona 26.9. kello 10–17. Ala-aulasta saa reseptejä energiansäästöön ja ekologiseen arkeen. Paikalla on mahdollista kysyä, miten ja miksi Ympäristötalo on vähiten energiaa kuluttava toimitalo Suomessa. Opastetut ja maksuttomat 45-minuuttiset esittelykierrokset starttaavat kello 10, 12, 14, 16 ja 17 aulasta. Kello 13 on noin vartin mittainen taukojumppa. Aulan näyttely johdattaa Viikin luontoon, kaavoitukseen ja ekologiseen rakentamiseen. Opastettu parituntinen retki Viikin luontoon lähtee aulasta kello 10. Päivän aikana kurkistetaan myös Helsingin merialueen tilaan ja ideoidaan keinoja Itämeren pelastamiseksi.

KUVA: KAUPUNGIN AINEISTOPANKKI/RHINOCEROS OY

Menoksi

KUVA: KIMMO BRANDT

Ravintoloitsija ja keittiöpäällikkö Antto Melasniemi tuo uutta elämää Kellohalliin.

Kellohallista houkutuksia

Ruoka ja muotoilu levittäytyvät syksyn aikana Kellohalliin Teurastamon alueelle Kalasataman ja Sörnäisten kupeeseen.

"KELLOHALLI ON esimerkki siitä, mitä suomalainen ruoka ja design yhdistettynä voivat tarjota. Toistaiseksi tämä on erittäin anonyymi tila, joka odottaa tekijöiden jättävän siihen jälkensä", ravintoloitsija ja keittiöpäällikkö Antto Melasniemi sanoo.

Melasniemi vastaa syksyn ohjelmasta Kellohallissa. Paikka on designpääkaupunkivuoden ruuan ja designin päänäyttämö. Luvassa on muun muassa teemaluentoja, Mad Cook -illallisia ja Open Kitchen -opastusta oman ravintolanpidon saloihin.

Kellohalli on avoinna yleisölle keskiviikosta sunnuntaihin. Tarjolla

on niin aamiaista, lounasta kuin illallista. Maanantait ja tiistait on varattu yksityistilaisuuksille.

Teurastamon alueen kehittäminen lähti liikkeelle, kun Kalasatamaan alkoi rakentua uusi asuinalue.

"Olimme tavallaan uhattuna. Kysymys oli, voiko pienyrittäjien keskittyminen selviytyä täällä, vai pitääkö meidän muuttaa Hyvinkäälle", toteaa Tukutorin toimitusjohtaja **Timo Taulavuori**.

Muita Helsingin kaupungin teurastamolaitoksen tarpeisiin rakennettuja punatiilisiä tiloja remontoidaan tulevaisuudessa ravintoloiksi, toiminta- ja tapahtumatiloiksi sekä myymälöiksi. Tarkoituksena on luoda tilaa uudenlaiselle kaupunkikulttuurille.

Teurastamon esikuvina ovat muun muassa Meatpacking District Manhattanilla ja Købbyen Kööpenhaminassa.

"Ajatuksena on, että tämä on rento ja reilu paikka, jossa kaupunkilaiset voivat osallistua", kertoo Taulavuori.

Designpääkaupunkivuoden johtajan **Pekka Timosen** mukaan Helsingin muutos ilmenee konkreettisesti Kalasataman ja Teurastamon alueella.

"Kaupunki muuttuu toiseksi ja tavoitteena on pitää huolta siitä, että se muuttuu paremmaksi", toteaa Timonen.

HELI RONKAINEN

Ohjelmaa

KEITTIÖKIRPPUTORILLA 23.9. kello 10–16 voi myydä ja ostaa kaikkea ruokaan liittyvää, kuten kuppeja, kattiloita, essuja ja parhaita reseptejä sekä pieniä eriä itse tehtyjä herkuja. Maksuton myyntipaikka pitää varata etukäteen osoitteesta info@kellohalli.fi. Sään suosiessa myös Teurastamon piha-alue toimii myyntialueena.

MAD COOK DINNER: it saavat ensi-iltansa marraskuun alussa. Matka- ja sapuskareportterit Riku Rantala ja Tunna Milonoff lyövät kauhat yhteen ruokavisiönääri Antto Melasniemen kanssa (maksullinen tapahtuma). Lisätietoja Kellohallin nettisivuilta.

OPEN KITCHEN perehdyttää joulukuussa ravintolanpidon saloihin. Pikakurssi ihmisille, jotka ovat aina haaveilleet ravintolan perustamisesta. Luvassa on tietoa mm. raha-asioista, logistiikasta, lakiasioista ja ravintolan pyörittämisestä. Haku kurssille on käynnistynyt ja päättyy 3. lokakuuta.

HOSPITALITY & BEYOND tuo 22.12 saakka yhteen ruoka-alan ihmisiä ja muotoilijoita. Kokonaisuus syntyy sarjasta luentoja ja illallisia pohjoismaisin teemoin. Illallisia järjestetään pitkin syksyä ja talvea. Luennot ja workshopit ovat avoimia kaikille, illallisille varataan pöytä. Ohjelma päivittyy koko ajan netissä.

☎ Tarkat, ajantasaiset ohjelm tiedot saa osoitteesta www.kellohalli.fi.

KUVA: SCANDINAVIAN STOCKPHOTO

Valoisaa taidetta

KUVA: LIGHTING DESIGN COLLECTIVE

KRUUNUNVUORENRANNAN ensimmäinen valotaideteos syttyy 10.10. kello 19 rannan suureen öljysäiliöön. Sisälle mahtuu 600 katsojaa, mutta teoksen näkee ulkopuoleltakin, koska alati vaihtuvat valot loistavat kauas säiliöön puhkaistuista 2012 aukosta. Läheltä vaikutelma on futuristinen ja sisältä ruosteenpunainen. Teoksen *Öljysäiliö 468* on suunnitellut madridilainen Lighting Design Collective. Valaistus kuuluu designpääkaupunkivuoden tapahtumiin. Teräksistä 16 metriä korkeaa ja 35 metriä halkaisijaltaan olevaa säiliötä käytetään myöhemmin tapahtumapaikkana. Näyttelytila Laiturilla Narinkkatorilla kerrotaan Kruununuorenrannan valotaidekilpailusta voittajineen 9.10.–3.11.

Orkesterin juhlaa

HELSINGIN KAUPUNGINORKESTERI viettää 130-vuotisjuhlaan näyttävästi. Odotettu huippuvieras, kapellimestarilegenda Sir Neville Marriner, tarjoaa monipuolisen brittimusiikin kattauksen 3.–4.10. Säveltäjä Kaija Saariahon 60-vuotisjuhlintaan liittyy Susanna Mälkin (kuvassa) 12.10. johtama konsertti, jonka ohjelmistossa on Saariahon orkesteriteos Orion. 12.–13.12. HKO:n solistina vierailee valovoimainen ranskalaispianisti Jean-Yves Thibaudet.

Syksyn mittaan HKO:n omiakin muusikkoja nousee orkesterinsa solistiksi: 28.9. on vuorossa Pasi Pirinen (trumpetti) sekä 3.–4.10. Mika Paajanen (käyrätorvi).

KUVA: SIMON FOWLER

NÄYTTELYT

KUVA: MINNA VARHALA

NÄYTTELYT

Iron Sky loistaa

TENNISPALATSI esittelee suomalaisen mustan komediaelokuvan *Iron Sky* tekoa, johon kuului mm. sosiaalisen median käyttöä. *Making of Iron Sky* -näyttelyssä on rekvisiittaa tieteiskomedian puvuista kuvakäsikirjoituksiin ja pienoismalleihin. Avoinna 28.9.–20.1.2013 ti–su kello 11–19, liput 8–10 e, alle 18-vuotiaat ilmaiseksi.

KUVA: JUSSI LEHTINIEMI © BLIND SPOT PICTURES

Muotoilun pääkaupunki

KUN SUOMALAINEN MUOTOILU nousi maailmankartalle toisen maailmansodan jälkeen, Helsinki oli jo suomalaisen muotoilun pääkaupunki. Yksi esimerkki varjoon jääneestä helsinkiläismuotoilusta ovat Opan emaliastiat (kuvassa). Made in Helsinki 1700–2012 -näyttely Hakasalmen huvilassa sisältää luentoja ja opastusten lisäksi oman luovuuden herättelyä uusiodesigntöypajoissa: esimerkiksi 3.10. kello 13–14.30 pajan teemana on *Trikookuteesta virkaten*. Luentosarjan seuraavassa osassa 27.9. kello 18 Pirkko Madetoja kertoo otsikolla *Hetekan henki* hygienian ja ideologian kohtaamisesta putkihuonekaluissa. Näyttely on avoinna ke–su klo 11–17, to klo 11–19, vapaa pääsy. World Design Capital - ja Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina -juhlavuoden ohjelmaa.

KUVA: KAUPUNGINMUSEO / IIRA LAUNIALA

ELOKUVA

Elokuva soi livenä

SÄVELTÄJÄ-PIANISTI Sid Hille sävelsi musiikin Saara Cantellin elokuvaan *Tähtitaivas talon yllä*. Hilleen yhtye säestää elokuvan Kanneltalossa 25.10. Hille soittaa yhtyeessään pianoa, muut jäsenet ovat Teemu Viinikainen (kitara), Heikki Nikula (klarineti), Eija Kankaanranta (kantele), Sampo Lassila (basso) ja Markus Ketola (rummut). Ohjaaja Cantell esittelee elokuvan kello 18.15, vapaa pääsy. Kello 19 alkavan esityksen kesto on 2 tuntia, ei väliaikaa, ikäraja 7 vuotta. Liput alkaen 10/7 e, p. 09 310 12000 ja Lippupalvelu.

Keskustelemaan

ERI SUKUPOLVISTA keskustellaan Tuntemattomat sukupolvet? -elokuva ja keskustelutilaisuudessa 10.10. kello 16.30–19 Helsingin kaupungintalon Virka-kinossa. Aluksi katsotaan dokumentti *Tuntematon emäntä* sota-ajan naisten elämästä kotirintamalla. Mukana keskustelussa ovat elokuvan ohjaaja Elina Kivihalmes sekä keramiikkataiteilija, professori Heljä Liukko-Sundström. Tilaisuuden juontaa tutkija Arto Tiihonen. Vapaa pääsy.

KIRJALLISUUS

Tuhansia tarinoita

KIRJAMESSUT valtaavat 25.–28.10. Messukeskuksen. Avoinna to, la–su klo 10–18 ja pe klo 10–20. Liput 10/15 e Messukeskuksesta tai ennakkoon Lippupalvelusta. Samalla lipulla pääsee myös Viini, ruoka & hyvä elämä -tapahtumaan ja Helsingin musiikki-messuille.

Pienistä potilaista

KOSKETTAVA NÄYTTELY Hyksin lapsisyöpäpotilaista tuo valokuvien lisäksi lasten piirtämiä ja askartelema töitä Virka-galleriaan. Esillä on myös Mirja Pyykön televisiodokumentti Osasto 10, joka herätti kansanliikkeen syöpähoitojen parantamiseksi vuonna 1982. Samana vuonna perustettiin näyttelyn järjestävät Hyksin lapsisyöpäpotilaiden vanhemmat ja ystävät ry (Kymppin Lapset), Sylva ry ja Helsingin Lastenklinikan osasto 10:n lapsipotilaiden tuki ry, jotka toimivat syöpä sairastavien lasten ja heidän perheidensä tueksi. Kymppin Lapset 30 vuotta -juhlanäyttely jatkuu 7.10. saakka kaupungintalossa, vapaa pääsy.

KUVA: CHARLOTTE ESTMAN-WENNSTRÖM

Pähkähullua menoa

SANTERI KINNUNEN (kuvassa) koettelee katsojien nauruhermoja kaupunginteatterin Yksi mies, kaksi poma -uutuusfarssissa. Ohjaaja Neil Hardwick kertoo nauraneensa katketakseen katsoessaan Richard Beanin kirjoittamaa näytelmää Lontoossa ja toivoo oman ohjauksensa aikaansaavan saman reaktion yleisössä. Yli kymmenhenkisen näyttelijäjoukon lisäksi tunnelmaa luo 60-luvun tahdein Jiri Nikkinen The Brighton Peers -orkesterinsa kanssa. Ensi-ilta on suurella näyttämöllä 11.10. Liput 35–46 e, p.09 394 022, Ensi linja 2 tai Lippupiste.

KUVA: SAVOY-TEATTERI

Uskomatonta ääntä

LAULAJA-KITARISTI Badi Asad on yksi Brasilian ja sukupolvensa innovatiivisimmista artisteista. Vuonna 1966 syntynyt nainen yhdistää virtuoosimaisen kitaransoiton lauluun sekä käyttää suutaan lyömäsoittimenaan ja liikuttaa kehoaan luoden erityisen soinnin. Hän yhdistelee brasilialaista musiikkia popiin, jazziin ja maailmanmusiikkiin Savoy-teatterissa 23.10. kello 19. Liput alkaen 32/30 e, p. 09 31012000 ja Lippupalvelu.

MUSIIKKI

Taikaa Tansaniasta

MAA ILMASSA -klubisarja tuo Vuotaloon musiikkia maailmalta. Tansania-laistaustainen perheyhtye The Mpondas luo vahvan tunnelman yhdistämällä ngoma-rumpujen ja perkussoiden rytmit moniääniseen lauluun 22.9. klo 19. Urbaania etnofuusiota tarjolle 30.11. kello 19 Ethnopolis. Liput alkaen 10/8 e. Konsertit järjestää Helsingin kulttuurikeskus yhdessä Uudenmaan taidetoimikunnan kanssa.

Juurimusaa

JUKI VÄLIPAKAN (kuvassa) ja Rooty Toot Toot Bandin luotsaama Juurilla-klubi vie yleisön afroamerikkalaisen musiikin juurille Kanneltalon kahvilassa. 24.9. vieraaksi saapuu Eternal

KUVA: RIikka SUNDQVIST

Erectionin Sam Huber ja 22.10. kuuluaan kitaristi-laulaja-lauluntekijä Esa Kaartamo. 19.11. kello 18 vieraana on Suomen Janis Jopliniksi tituleerattu Marjo Leinonen. Vapaa pääsy.

Unkarin aarteita

SUOMEN Kodály-kuoron 20-vuotisjuhlakonsertti kuullaan Helsingin kaupungintalon juhlasalissa 27.10. kello 14 Kaisa Sidoroffin johtamana. Ohjelmistossa on kuoromusiikkia Unkarista ja Suomesta, mm. kuoron nimikkosäveltäjä Zoltan Kodálylta. Vapaa pääsy, pääsylippu ennakkoon kaupungintalon Virka-infosta 20.10. alkaen (avoinna ma–pe klo 9–19, la–su klo 10–16).

TANSSI

Satuisaa tanssia

ÄLYKÄSTÄ huumoria tasokkaassa nykytanssissaan viljelevä Gruppen Fyra tuo Kanneltalon teoksen *ÄITI!*, jossa Pia Tavela ja Tommi Haapaniemi seikkailevat Ainon ja Reinon hahmoina. Puhetta ja musiikkia sisältävä teos ammentaa Beckettin klassikkoteoksesta *Voi miten ihana päivä* sekä saduista. Koreografia on Virpi Juntin. Kesto 45 min, ei väliaikaa, ikäsuositus 5+. Esitykset 10.10. kello 14, 11.10.–13.10. kello 19, liput alkaen 12/8/5 e, lipunmyynti p. 09 310 12000 ja Lippupalvelu.

KUVA: RIikka SUNDQVIST

Hohotus liikkeenä

MILLAISTA liikettä on käkätys tai röhönauru, entä hihitys tai kikatus? Helsinki Dance Company tuo Kaupunginteatteriin *100 tapaa nauraa*. Koreografi Jyrki Karttusen iloa ja naurua käsittelevässä teoksessa tanssivat Jenni-Elina Lehto, Ak-sinja Lommi (vier.), Kai Lähdesmäki, Ville Oinonen (vier.), Mikko Paloniemi (vier.), Valtteri Raekallio, Terhi Vaimala ja Eero Vesterinen. Esitykset 6.10.–2.11., liput 24–29 e, p. 09 394 022, Ensi linja 2 tai Lippupiste.

KUVA: MARKO MÄKINEN

HYVINVOINTI

Aikaa itselle

I LOVE ME -tapahtuma tuo 19.–21.10. Messukeskukseen Terveys-, Kauneus- ja Muotimessut sekä koruja, kelloja ja lahjatavaroita esittelevän Gold Silver Watchin. Luvassa on muun muassa terveystmittauksia, muoti- ja liikunta näytöksiä ja kampausrinkejä. Kilpailuja on maskeerauksen ja bodypaintingin SM-kisoista alkaen. Avoimna pe klo 10–19, la–su klo 10–18. Liput 15/10 e.

MUKSUILLE

KUVA: ANTONIO NAVARRO

Lattareita lapsille

LATINALAISAMERIKKALAINEN kulttuuri valtaa Vuotalon Cinemaisito-tapahtumalla 6.10. kello 10–14. IpanaKinossa katsellaan muk-suille suunnattuja lasten tekemiä elokuvia. Espanjankielisessä työpajassa harjoitellaan tangoa vauvaa kantoliinassa tai sylissä pidellen. Portugalinkielinen Capoeira-työpaja tutustuttaa yli 4-vuotiaat muk-sut afrobrasilialaisen tanssin ja taistelulajien yhdistelmään. Espanjan-, englannin- ja suomenkielisessä Piñata-työpajassa valmistetaan herkkuja perinteiden mukaan. Koko tapahtumaan on vapaa pääsy.

RUOKA

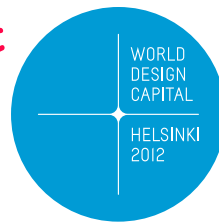
Jo on silakkaa!

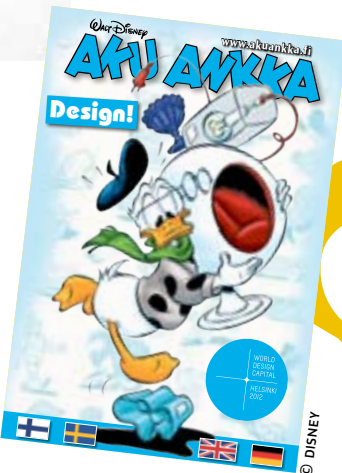
KUVA: SEPPO LAAKSO

SILAKKAMARKKINAT valtaavat Kaupatorin ympäristöineen 7.–13.10. kello 7–19 (13.10. kello 15 asti). Silakkatuotteita arvioivan raadin työskentelyä voi seurata 7.10. kello 12–16 Virka-galleriassa kaupungintalolla.

Designvisa

Vastanneiden kesken arvotaan 10 Aku Anka Design -erikoisnumeroa. Ainutkertainen julkaisu ei ole yleisessä myynnissä. Oikea vastaus Teurastamo-kysymykseen kerrotaan seuraavassa numerossa.

EDELLISESSÄ Designvisassa kysyttiin tätä: Walt Disney keksi Aku Ankan, mutta kenen merkittävän animaattorin kanssa herra Disney teki luomisvaiheensa yhteistyötä? Oikea vastaus on **Richard "Dick" Lundy**. Kiitos kaikille osallistujille! Palkinnot on toimitettu voittajille.

HELSINKI ON 2012 MAAILMAN DESIGNPÄÄKAUPUNKI YHDESSÄ ESPOON, VANTAAN, KAUNIAISTEN JA LAHDEN KANSSA.

NYKYPÄIVÄN DESIGN ulottuu myös ruokapöytään. Esimerkiksi se, millaisia raaka-aineita aterioidemme valmistukseen käytetään, on yksi keskeisimmistä 2010-luvun ruokakulttuuriin liittyvistä kysymyksistä. Designvisamme tämänkertainen kysymys kuuluu: **Helsingin Kalasataman vanhalle teurastamoalueelle avattiin syyskuun alussa designpääkaupungin uusi Kellohalli-niminen kohtaamispaikka, jossa syksyn mittaan järjestetään erilaisia muotoiluun ja ruokaan liittyviä tapahtumia. Kyseinen, vuonna 1933 valmistunut, rakennus tunnetaan myös nimellä Teurastamo. Kuka rakennuksen on suunnitellut?**

VOIT OSALLISTUA kilpailuun 4.10. asti nettiosoitteessa www.wdchelsinki2012.fi/designvisa tai lähettämällä vastauksen postitse osoitteeseen: World Design Capital Helsinki 2012, PL 2012, 00099 Helsinki.

Lukijakilpailu

MINKÄ YRITYKSEN yleisötila ja helsinkiläisiä vuosikymmenet palvellut sali on kuvassa?

Pääkaupunkiin alkoi teollistumisen ja elinkeinon elämän vilkastumisen myötä nousta yritysten pääkonttoreita 1800-luvun loppupuolella. Helsingin keskeisillä paikoilla sijainneet, usein komeat, rakennukset näyttävine sisätiloineen ovat tärkeä osa pääkaupunkimme historiaa. Osa rakennuksista on jo kadonnut, osa rakennuksista ja saleista on aivan toisenlaisessa käytössä kuin alkuaan.

Vastaukset pyydetään toimittamaan viimeistään 4.10. osoitteella Helsinki-info, "Lukijakilpailu", PL 1, 00099 Helsingin kaupunki tai sähköpostitse osoitteeseen helsinki-info.lukijakilpailu@hel.fi. Muistakaa liittää vastaukseen postiosoitteenne mahdollista kirjapalkinnon postittamista varten.

Vastaus edellisen lehden kysymykseen

EDELLISESSÄ kysymyskuvassa oli koristeellinen ke-säravintola, joka ei valitettavasti enää vuosikymmeniin ole kuulunut pääkaupunkimme maisemaan. Kyse oli Alppiravintolasta tai lyhyesti vain Alppilasta. Myös Alppipaviljongiksi kutsuttiin toisinaan tätä ravintolaa, joka sijaitsi korkealla kalliolla nykyisen Linnanmäen kohdalla. Paikalle rakennettiin ensimmäinen ravintola 1870-luvulla, mutta se paloi, ja niin paloi 1890-luvulla tilalle rakennettu uusikin ravintola. Sekin korvattiin koristeellista tyyliä edustaneella uudisrakennuksella. Lopullisen tuhon rakennus koki vuonna 1951 riehuneessa tulipalossa, jonka jälkeen rauniot purettiin kalliolta. Aikanaan ravintoloitsijana vaikutti Seurahuonettakin vuosikymmeniä johtanut ravintoloitsijasuku **Noschis**. Ravintola oli tunnettu pitkään myös suomenkielisten ja suomenmielisten ylioppilaiden kokoontumispaikkana, etenkin vappuisin.

MARTTI HELMINEN

Oikein vastanneiden joukosta arvottiin voittajaksi **Anitta Kaittovuori**. Palkintokirja on lähetetty voittajalle. Onnittelumme!

IN ENGLISH

New economic activity for Helsinki

KUVA: RHINOCEROS OY

UNDER THE HELM of Marja-Leena Rinkineva, who directs the City's Economic Development, Helsinki strives to be a good place for entrepreneurs and actively seeks to bring new economic activity to the city.

"By working together we'll succeed," Rinkineva asserts, calling for collaboration across public-private borders. "Service-oriented, user-friendly and business-friendly – these are qualities that all City employees should incorporate in their outlook and actions."

A major theme in Helsinki over last spring and summer was sports: first, the Ice Hockey World Championships and, then, the European Athletics Championships.

"Few people may realize that the City of Helsinki had an active role in securing these sports events for Helsinki," Rinkineva says. Next summer will see the Tall Ships Race in Helsinki, also much owing to the efforts of Rinkineva's staff.

"Wow, I can vote, too!"

This is the reaction of many immigrants when Hervé Tionang (age 29) tells them that others than Finnish citizens can vote in the municipal elections on 28 October. Tionang and 30 other volunteers encourage immigrants to go to the polls.

Allowed to vote are persons who have turned 18 no later than on the election day and who have resided in Finland for an uninterrupted period of two years.

Read more:
www.hel.fi/helsinki-info In English

Festival till minnet av autonoma tiden

FESTIVALEN AUTONOMINS tid skildrar Helsingfors på 1800-talet och de två främsta skådeplatserna är Senatstorget och Sandvikstorget. Festivalen är samtidigt en av höstens stora fester med anledning av 200-årsjubileet som huvudstad.

Senatstorget förvandlas till hästtorg medan Sandvikstorget blir skådeplatsen för en loppmarknad från förr då man sålde både bruksföremål och livsmedel som man tillverkade själv. Både i Sinebrychoffs museum och på Alexandersteatern pågår program som speglar det förgångna. Festivalen pågår 22–23 september.

Svensk info om programmet på www.autono.fi

FOTO: JARI SOINI

Svenskasidor

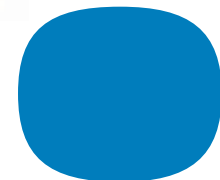

FOTO: LEIF WECKSTRÖM

UNG INFO

Du är alltid välkommen!

Muluken Cederborg tar med öppna armar emot alla unga som vill träffa henne.

HON HAR LÄTT för skratt och det glittrar ofta till i de glada ögonen. Det är inte svårt att tro att Muluken Cederborg har förmågan att lyssna på unga och bygga upp förtroende. Hon jobbar på Ung Info, som numera har status som en av 13 nationella utvecklingscentrum med stöd från kultur- och undervisningsministeriet.

"Den enda på svenska", säger hon stolt, och inte utan anledning.

Muluken, som beskriver sig som finlandssvensk österbottning född i Etiopien, har sitt kontor, om man kan kalla hörnet i Luckan så, och det är här hon möter ungdomar som kommer för att få handledning, information och råd om de alternativ som finns.

"De unga kommer för att dryfta sin framtid, sin utbildning, sina möjligheter att studera eller jobba utomlands. Jag hjälper dem på vägen och stöder där jag kan", säger hon och berättar att målgruppen är bred, 13–29-åringar.

Man kan boka tid hos henne, men ofta tittar unga bara in. Tröskeln att stiga in ska vara så låg som möjligt och alla som tar klivet är välkomna.

"Jag flexar och avvisar ingen som vill prata, fundera och fråga. Man måste ta vara på stunden och vara lyhörd, i synnerhet när det gäller unga människor. Det är inte sagt att de kommer tillbaka om jag är upptagen eller inte har tid", säger hon. Hennes mål är att hinna besö-

ka alla högstadierna och gymnasier varje termin.

"För att berätta att jag finns och vad jag kan hjälpa med". Hon har direkt kontakt med ungefär hundra ungdomar i året och så kommer alla de möten som sker i skolor eller i samband med olika evenemang.

I konceptet Ung Info ingår en virtuell webbtjänst, fraga.unginfo.fi/info där unga får vara anonyma och fråga om hälsa, välmående, studier, boende och annat som är viktigt i ett ungt liv. På frågorna svarar experter som psykologer, läkare, jurister och präster.

Ung Info ordnar även till exempel kurser för att bli ordningsvakt, såda-

na behövs överallt, och kurser för hygienpass. Det är ett måste på jobb i barer och krogar där studerande ofta tjänar en hacka för att klara av alla utgifter.

"Utbildning och seminarier för vuxna som jobbar med unga hör också till jobbet. Till exempel ska vi dryfta ätstörningar vid ett seminarium den 29 oktober och det är öppet för alla, föräldrar, ungdomsarbetsare och unga. Machofabriken ska utvidga unga killars känsla för sin egen manlighet så att de vågar bryta mot machoidealet. Och så finns de mångkulturella projekten i ungdomsarbetet, berättar hon och tillägger med ett brett leende:

"Jobbet är intensivt och fritt. Härligt helt enkelt".

MYKOLOGI

Som svampar i regn

GULA SVAMPAR och vita, röda, bruna och orange svampar, matsvampar och giftsvampar och svampar som doftar anis eller mandel, sill eller lök. Svamp är en läckerhet men det gäller att känna och kunna skilja på sorterna. Testa din kunskap, och lär dig nytt om svampar. Arbis mykologer, det vill säga svampkännare, ställer i höst igen ut med en uppsjö av olika svampar och berättar om dem. 23 september kl. 15–18.

FOTO: LEIF WECKSTRÖM

HISTORIA

Den långa vägen

DEN GICK INTE över en natt, förvandlingen från en ganska enkel stad till storstad och huvudstad och Finlands administrativa, politiska och ekonomiska centrum. Helsingfors historia bjuder på många skeenden, en fascinerande utveckling och en process som inte saknar dramatik. Få är så väl lämpade att skildra Helsingfors

FOTO: LEIF WECKSTRÖM

lång väg till huvudstad som professor emeritus Matti Klinge, och tillfälle att höra honom berätta kommer den 9 oktober på Arbis med start kl. 18.05.

I KORTHET

KUFAR OCH KÄRRINGAR MOT STRÖMMEN

Så lyder rubriken för SLS:s föredrag som gestaltar några original i det finländska kulturlivet. 15.10 kl. 18 berättar Thomas Wulff historien om Bengt von Törne och samma kväll beskriver Bo Lönnqvist Alma Söderhjelm, bohem, professor, patriot och kvinna. Följande gång, 12.11 då Harry Halén berättar om S.Wetterhof-Asp och Jennica Thylin-Klaus om Rolf Nordenstreng och Harry Federley. Ridaregatan 5.

HERMAN LINDQVIST PÅ ARBIS

Arbis bibliotek sjuder av program i höst och 27.9 är rubriken Afrika på bordet, Eva Nilsson och Lotta Stafans om biståndspolitik. Till höstens höjare räknas författaraftonen med Herman Lindqvist som berättar om sina memoarer Mitt i allt, 4.10. Zinaida Lindén skildrar rysk film 18.10 och 23.10 föreläser Mari Nevalainen på engelska om immigrantfamiljer som Fazer, Paulig och Stockmann. Dagmarsgatan 3.

TURER PÅ SVENSKA PÅ STADSMUSEET

Två av stadsmuseets utställningar i höst, *Mera funkis Reino* på Sofiegatan 4 och *Made in Helsingfors* i Villa Hagasund har svenskspråkiga guidade turer den 28 oktober kl. 13 respektive 29 november kl. 11.

TEATER, TEATER, TEATER

Blaue Frau och Viirus, Stjärnfall och Lillan, Klockrike och Universum och så Svenska teatern och några till. Helsingfors har en mångsidig teaterscen, och den här hösten är inget undantag. Repertoar heter en förträfflig teaterbroschyr med smart sammandrag på det svenska utbudet. Finns i Luckan och på alla Svenskfinlands teatrar.

BERÄTTARKAFÉER PÅ LUCKAN

Vill du lyssna på andra som berättar, eller är du själv en riktig berättare. Berättarkaféer 4.10 och 1.11. Simons-gatan 8.

NORDSJÖ

Unga och äldre – Nordhuset är för alla

Sagostunder för de minsta och program för seniorer. Nordhuset vill nå många.

FOTO: LEIF WECKSTRÖM

Unga kulturkonsumenter. Syskonen Aarni, 3 år och Lumia, 5 år, flaggar för barnprogrammet i Nordhuset.

MITT I NORDSJÖ, nära metrostationen och på gångavstånd för många som bor i den växande stadsdelen, står Nordhuset. Här ligger biblioteket, här finns festsal, andra utrymmen för olika verksamheter, och så ett bokkafé.

"Och så har vi många program och verksamheter på svenska", säger kulturproducenten **Richard Silin** och viftar med det svenskspråkiga programbladet för hösten. Det är, om nu inte en tjock lunta, så ett digert häfte med ett brett innehåll.

"Måndagsbio är redan etablerat och omtyckt. I höst visar vi ett par svenska filmer, en klassiker av **Ingmar Bergman** och filmen Till det som är vackert som vann två Guldbaggar i fjol. Också en ny norsk film från 2010 rullar upp på filmduken". Guldbaggen är Sveriges svar på Oscars-staletten.

Söndagsprogrammet är också etablerat, och till höstens höjare hör programmet I Mumindalen med **Benny Törnroos** och Haffsörkestern. Mumin-trollet och hela det härliga gänget spelar och sjunger för alla mellan 2 och 92.

"Julkonserten den 9 december är skraddarsydd för Nordhuset. Då stämmer Mosabacka Big Band upp med **Sofia Finnilä** och sjunger julsånger så det står härliga till", nämner Silin.

Sagostunderna på tisdagar är öppna för alla och inträdet är fritt. Nästa gång 25.9 och sedan 16.10, 6.11 och 27.11 klockan 10.

"Till Nordhusets profil hör även en hel del som är avsett för daghems- eller skolgrupper, som ska anmäla sig på förhand".

För lite äldre folk infaller höstens kanske mest emotsedda klubbkväll,

lördagen den 3 november. I programserien Maestro har ordet gästspelar **Marion Rung** Nordhuset och hon både sjunger och samtalar med kvällens värdinna **Bettina Sägbo**.

"Och minst lika intressant är seniortisdagen den 22 november då **Claes Andersson** gästar Bokfika i Nordhuset", säger Silin och tillägger att dragspelsvirtuosen **Maria Kalanien** ställer upp på Nordhusets seniortisdag den 9 oktober.

Nordhuset firade i fjol 10-årsjubileum och ligger vid Mosaiktorget. Och det är öppet för alla helsingforsare, inte bara invånarna i Nordsjö.

Det svenskspråkiga programhäftet med information datum, klockslag, fler program och eventuella inträdesavgifter finns att åtminstone få i Luckan, Nordhuset samt Richardsgatans, Tölö och Böle bibliotek.

Sederholmska blir Barnens stad

BARN- OCH SKOLMUSEERNA upphörde men återuppstår nu i ny gemensam skepnad, som Barnens stad och på den absoluta paradplatsen i stan, nämligen i Sederholmska huset vid Senatstorget. Den unika huset är från 1756 och en av de allra äldsta byggnaderna i Helsingfors. Barnens stad bjuder på fyra helheter bestående av en 1700-tals miljö, ett gammalt klassrum, ett mormorshem från 1970-talet och så skildrar museet barndomens historia. Bakom Barnens stad står stadsmuseet och huset öppnar den 21 november.

FOTO: LEIF WECKSTRÖM

Sjung med Malmstén

DEN MÅNGSIDIGE Georg Malmstén hade glimten i ögat, han sjöng klassiker som Hangö, Hangö, Hangö och han var Molli-Jori med hela folket. Han gjorde skivor, skrev musik, dirigerade och spelade in film, och så gjorde han en massa annat. Om Malmsten berättar Georg Wallgren medan Sven Sid sjunger hans sånger och så leder Emelie Adolfsson allsången i festsalen på Arbis den 8.10 kl. 18.30.

FOTO: LEIF WECKSTRÖM

Allsång på Albertsgatan

Stämningen är i topp och allsången kommer ur hjärtans lust.

FOTO: LEIF WECKSTRÖM

MÖTESRUMMET INNE på gården i det vackra empirehuset i hörnet av Kalevagatan och Albertsgatan är kanske inte det mest trivsamma för umgänge kring sång. Men när **Simo Bäckman**, Albertsgatans svar på **Måns Zeimerlöw**, som leder allsången på Skansen i Stockholm, tar ton är stämningen i topp.

En sjöman älskar havets våg är sången som inleder allsången den här torsdagen. Sånghäftena ligger på bordet, för den här visan kan nästan alla. Bäckman gör som Zeimerlöw på Skansen, går fram till en herre i publiken och sträcker ut mikrofonen och refrängen kommer utan tvekan: *Farväl, farväl förtjusande mö! Vi komma väl snart igen.*

Bäckman fortsätter med Hangövalsen och så blir det både prat och anekdoter om upphovsmannen **Georg Malmstén**. Sedan blir det fler sånger på svenska. Bäckman har ackompanjemang av **Inna Vintturi** på flöjt, **Hilkka Kangasniemi** på piano och **Anne Elmgren** som sjunger.

Om allsången på Skansen drar tusentals stockholmare har allsången

på Albertsgatan inte fullt så många i publiken.

”Vi startade allsången i våras och riktade oss till seniorer. Men vi vill gärna ha fullt hus så alla är välkomna, både unga och äldre. Inget inträde och så bjuder vi på kaffe och bulle”, säger **Liisa Melin** och **Tamara Bergqvist**, engagerade i den svenskspråkiga verksamheten vid HelsingforsMission. Det är en fristående organisation som har sina rötter i Stadsmissionen med anor i 1883 och därmed kan fira 130 nästa år.

HelsingforsMission har ett övergripande mål, att motarbeta och förebygga ensamhet.

”Vi vill erbjuda seniorer tillfälle att träffa andra, umgås, njuta av gemenskap och ha trevligt tillsammans. Men minst lika väsentlig är satsningen på krisjouren för unga. Den finns alltså även på svenska. På krisjouren arbetar proffs och man behöver ingen

diagnos eller remiss. Det räcker med att ringa eller komma”.

På programmet finns även diskussionsgrupp om att bli gammal, varannan tisdag, nästa gång 25.9 kl. 13–15 och så finns en mansgrupp varannan måndag, nästan gång 24.9 kl. 10.

”Allsången går förresten varje torsdag kl 13–14. I höst bjuder vi dessutom på Musik till kvällskaffet då radioprofilen, musikkännaren **Ann-Kristin Schewelew** kommer och både berättar om och spelar musik 3 oktober, 7 november, 5 december och 2 januari kl. 18”.

HelsingforsMission erbjuder också tillfälligt hjälp i vardagen, ett arbete som görs av volontärer och så har man en väntjänst.

HelsingforsMission finns på Albertsgatan 33 och jourens nummer är 045-341 0574 (tis–tor kl. 11–13). Man kan också skriva e-post, krisjouren@helsingkimmio.fi.

HelsingforsMission får stöd av RAY, annat offentligt stöd, stöd från stiftelser och motsvarande samt genom insamlingar.

PLÄTTKALAS OCH PIPPI

Barn gillar mat och barn gillar att tillreda mat. Arbis matlagningskurser för barn i sällskap av vuxen har i höst teman som Plättkalas och Pippis bästa rätter 25.10 respektive 10.11. Pippis bästa också på Arbis Östra 6.10.

SAGOKISTAN MED EPPEL&PEPPEL

Höstens salonger med saft och program i Luckan bjuder på Eppel&Peppel som tar publiken till skogen, ett bröllop och så upp till månen, 6.10, för hela familjen. 13.10 gästspelar svenska dockteatern Tittut med Nu är vi gorillor, låssas vi. Om syskonkarlek, leklu och humor, för 2–6 år.

FAMILJEKAFÉER I MÅNGA HUS

Familje- och babykaféer med hög mysfaktor och glad samvaro är för småbarn och deras föräldrar. Svenska familjecentrets familjekafé måndagar, tisdagar och torsdagar, babykafé måndagar och torsdagar på Tavastvägen 13 A. Bubbel på Arbis i Stoa varje onsdag och fredag och babykafé i Luckan på Simonsgatan 8 varannan onsdag.

SAGOSTUNDER PÅ BIBLIOTEKEN

Nordsjö bibliotek och Tölö bibliotek bjuder på sagostunder på svenska i enligt följande: I Nordsjö 12.10, 19.10 och 2.11 kl. 9 och kl. 10 (anmälan 310 88412) och i Tölö 6.10, 3.11 och 15.12 kl. 18 (ingen anmälan).

RIMJAM OCH BABYPOESI

Leka med ord roar både barn och vuxna. Ordverkstäder för barn i åk 3–6 på Richardsgatans bibliotek, Rimskoj för barn mellan 1 och 3 år på Arbis, Baby-poesi för småttingar under 1 år i Nordhuset, Rimjam på Richardsgatans bibliotek, Dagäppel-ordverkstad för barn i åk 5–8 på Arbis Östra och ordverkstad för barn i åk 3–6 på Tölö bibliotek. Michelle Mattfolk har all info, tfn 040 562 1300, michelle.mattfolk@sydkusten.fi.

”Umgås och njut av gemenskap.”

Historiaa elävästi

MANNERHEIMINTIE on nähnyt pari sataa vuotta helsinkiläisten elämää. Kadun värikkäitä vaiheita voi tutkia tuoreesta teoksesta *Aikamatka Mannerheimintiellä*. Syyskuun lopulla Autonomian aika -festivaali vie löytöretkelle 1800-luvun Suomeen ja nuoren pääkaupungin rakentumisen vuosiin. Senaatintori muuttuu hevostoriksi ja Aleksanterin teatterissa vietetään pietarilaisia iltamia.

Autonomian aika -festivaalista kerrotaan sivulla 5. **Poimintoja Manskun tarinasta** löytyy sivuilta 8–11.

HELSINKI-INFON kannen kuvittaja **Jenni Viitanen** opiskelee graafista suunnittelua Aalto-yliopistossa ja työskentelee jo kuvittajana ja suunnittelijana opintojen ohella.

”Olen kotoisin Helsingistä, joten Mannerheimintie on tuttu ja osa arkeani, lähes kaikkina vuorokaudenaikoina. Pyöräilyreittini töihin poikkeaa Mannerheimintieltä, samoin reittini kasvimaapalstalle Kivihakaan. Oli kiinnostavaa lukea kadun historiasta ja verrata sitä nykypäivän kaupungin sykkeeseen.”

